SZEGEDI
Egyetem
A SZEGEDI FELSŐOKTATÁSI INTÉZMÉNYEK LAPJA

XI. évfolyam, 14. szám

1973. okt. 23.

* Intézményeink vezetőinek tanácskozása
* Díszdoktoravatás
* Kőműves Kelemen
* Az EFT-ről

178
1973 NOV 15

A TANÁRKÉPZÉS JUBILEUMA

Az általános iskolai tanárképzés 25 éves évfordulója, a Szegedi Tanárképző Főiskola 100 éves jubileuma és névadó ünnepsége alkalmából október 5-én és 6-án nagyszabású ünnepségsorozatra került sor a főiskola rendezésében. Ebből az alkalomból Szegedre érkezett *dr. Polinszky Károly*, a művelődésügyi miniszter helyettese. Képviseltette magát az ünnepségsorozaton hazánk tizennyolc pedagógusképző intézménye, valamint a Szegedi Tanárképző Főiskola külföldi testvérintézményei. Az ungvári delegációt *D. V. Csepur* rektor, a nyitrai küldöttséget *Michel Sotak* dékán vezette. A szabadkai delegáció vezetője *dr. Tóth Lajos* igazgató volt, míg a potsdami küldöttség élén *dr. Henseke* rektor állt. (A következőkben időrendi sorrendben kívánjuk tudósítani olvasóinkat a kétnapos ünnepségsorozatról.)

Október 5-én délután, a Szegedi Tanárképző Főiskola centenáriuma és az általános iskolai tanárképzés 25. évfordulója tiszteletére két kiállítás is nyílt a Horváth Mihály utcai képtárban. Az iskolatörténeti kiállítást *dr. Simon Gyula*, a Magyar Pedagógiai Társaság főtitkára, míg a képzőművészeti tárlatot *Szabó G. László*, a városi pártbizottság osztályvezetője nyitotta meg. (A két kiállításról lapunk más helyén adunk ismertetést.)

Este a főiskola dísztermében *dr. Polinszky Károly kormány- és miniszteri kitüntetést adott át* azoknak a tanároknak és dolgozóknak, akik az elmúlt 25 esztendőben legtöbbet tettek a szocialista tanárképzés fejlesztése érdekében. Az ünnepségen az MSZMP KB képviseletében megjelent *Kardos József*, a tudományos és kulturális osztály munkatársa. Ott volt *dr. Ágoston József*, a megyei pártbizottság titkára, *Hantos Mihály*, a megyei tanács elnökhelyettese, *dr. Ozvald Imre*, a városi pártbizottság titkára és *Papp Gyula*, a városi tanács elnökhelyettese is. A jubileum alkalmából az ország 66 főiskolai tanára, oktatója és dolgozója részesült kormány- és miniszteri kitüntetésben. A *„Munka Érdemrend arany fokozat”*-át kapta *dr. É. Kiss Sándor*, a Debreceni Tanítóképző Intézet igazgató-helyettese, *dr. Kálmánchey Zoltán*, a Pécsi Tanárképző Főiskola főigazgatója, *Márk Bertalan*, a Pécsi Tanárképző Főiskola tanszékvezető tanára, *Miklósvári Sándor*, a Művelődésügyi Minisztérium Pedagógusképző Osztályának vezetője, és *dr. Szűcs László*, a Ho Si Minh Tanárképző Főiskola főigazgatója. A Szegedi Tanárképző Főiskola tanárai, oktatói és dolgozói közül a következők részesültek kitüntetésben: *a „Munka Érdemrend ezüst fokozat”*-át kapta: *Hegedűs András* főigazgató, *dr. Kiss István*, és *dr. Megyeri János* tanszékvezető főiskolai tanárok, valamint *dr. Mucsi Józsefné* főiskolai docens. *A „Munka Érdemrend bronz fokozata”* kitüntetésben részesült *dr. Geréb György* tanszékvezető főiskolai tanár, és *Bereczki Sándorné dr.* gazdasági igazgató. *Az „Oktatásügy Kiváló Dolgozója”* lett: *dr. Moholi Károly* főigazgató-helyettes, *Fischer Ernő* tanszékvezető főiskolai tanár, *Vinkler László* főiskolai tanár, *Héjjas Endre* főiskolai adjunktus, *Markos András* gyakorlóiskolai igazgató és *Bokányi Dezsőné* főiskolai adjunktus. *„Miniszteri Dicséret”*-ben részesült: *Tóth Balázs* főiskolai adjunktus, *dr. Fórizs Sándor* főiskolai adjunktus és *Ádok Istvánné* szakács. *„Kiváló Dolgozó”* kitüntetést kapott: *Rácz József* szakmunkás, *Kovács József* laboráns és *Kovács Józsefné* hivatalsegéd.

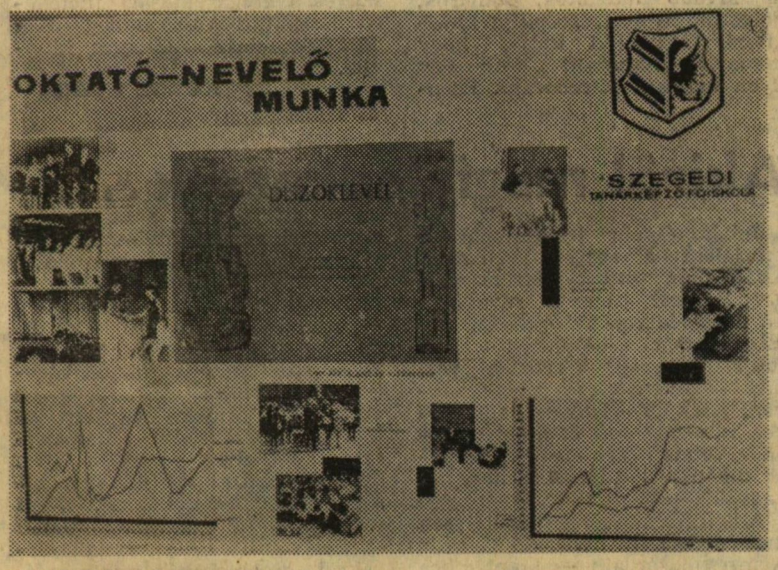

A kiállítás egyik tablója

Október 6-án délelőtt a Szegedi Nemzeti Színházban rendezték meg *a díszünnepélyt*. Az ünnepség elnökségében ott volt *dr. Komócsin Mihály*, a Csongrád megyei tanács elnöke, *dr. Ágoston József*, a megyei pártbizottság titkára és *Sípos Géza*, a városi pártbizottság első titkára. Megtisztelte a díszünnepélyt személyes jelenlétével *dr. Kornidesz Mihály*, az MSZMP KB Tudományos és Kulturális Osztályának helyettes vezetője, *Borbély Gábor*, a KISZ KB titkára, *Szabó Ferenc*, a Magyar Úttörők Szövetsége elnöke, *Szalóki Lambert*, a Pedagógus Szakszervezet titkára és *Kutika Károly* vezérőrnagy, a Honvédelmi Minisztérium csoportfőnöke. Ott voltak továbbá a hazai és külföldi testvérintézmények delegációi is. *Dr. Füle Sándor*nak, a Művelődésügyi Minisztérium pedagógusképző osztálya helyettes vezetőjének megnyitó szavai után *dr. Polinszky Károly* művelődésügyi miniszter-helyettes mondott ünnepi beszédet.

Beszédének bevezető részében arról szólt, hogy az általános iskolai tanárképzés negyedszázados évfordulójának ünnepségeit azért rendezik Szegeden, mert a Szegedi Tanárképző Főiskola centenáriuma egybeesik a szocialista tanárképzés 25 éves évfordulójával, s mert a szegedi intézmény az Elnöki Tanács határozata értelmében ezen az ünnepségen veszi fel a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola nevet. Emlékezett a névadó Juhász Gyulára, mint a XX. század egyik jelentős lírikusára, és gondolkodó, aktívan tevékenykedő pedagógusára. Röviden vázolta az ünneplő intézmény elmúlt 100 esztendejének történetét; szólott a polgári iskolai tanárképzés 75 évének legfontosabb állomásairól. Hangsúlyozta, hogy a mai tanárképzésnek nem a múlt a mérce, hanem az a 25 esztendő, amely a szocialista tanárképzés fejlődését fémjelzi. A jövő vonalait vázolva, kiemelte, hogy növelni kell az általános iskolai tanári pályára készülő hallgatók létszámát. Az ünnepi beszéd után Hegedűs András, a Szegedi Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója lépett a szónoki emlvényre. (Hegedűs András főigazgató Juhász Gyulát méltató beszédének részletét külön anyagban közöljük.)

Az általános iskolai tanárképzés 25. évfordulójára rendezett díszünnepség második részében a szegedi tanárképző főiskola művészeti együttesei adtak színvonalas műsort.

Szombaton délután az ünnepségsorozat befejező aktusaként *kibővített ünnepi főiskolai tanácsülést* tartottak a főiskola dísztermében. *Hegedűs András* főigazgató méltatta a 100 éves főiskola történetét, jelenlegi helyzetét, feladatait. A centenáriumát ünneplő szegedi intézményt az ünnepi ülésen köszöntötte a polgári iskolai tanárképző főiskola egykori tanárai nevében *dr. Ábrahám Ambrus* akadémikus, nyugalmazott egyetemi tanár. Az 1948 utáni tanárok és oktatók nevében *dr. Ágoston György*, a neveléstudományok doktora, tanszékvezető egyetemi tanár mondott üdvözlő beszédet. A gyakorló iskola üzenetét *dr. Kratofil Dezső* hajdani igazgató nevében *dr. Veszprémi László* olvasta fel. A KISZ KB üdvözletét *Barabás János*, az egyetemi és főiskolai osztály vezetője tolmácsolta. Kifejezték jókívánságaikat a hazai és külföldi testvérintézmények képviselői is. A szegedi tanárképző főiskola centenáriuma tiszteletére *„Pro Juventute” aranygyűrűt* alapított, amelyet azok a főiskolai oktatók és gyakorló általános iskolai nevelők kapják meg ezentúl minden évben, akik 25 éve dolgoznak pedagógusként, s ebből legalább 15-öt a szegedi tanárképző főiskolán töltöttek el. Az ünnepi tanácsülésen 38 főiskolai oktató, illetve gyakorló iskolai tanár részesült aranygyűrűs kitüntetésben: *Ács Zoltánné*, tanítónő, *dr. Benkő László* főiskolai tanár, *Bor Pál* főiskolai docens, *dr. Czimer László* főiskolai docens, *dr. Czimer Lászlóné* szakvezető tanár, *Császi Sándorné* főiskolai adjunktus, *Csillik László* szakvezető tanár, *dr. Drahos Ágoston* főiskolai docens, *Drien Károly* tanszékvezető főiskolai tanár, *dr. Hencz Aurélné* tanítónő, *Horváth Antalné* főiskolai docens, *dr. Horváth Ilona* főiskolai docens, *dr. Inczefi Géza* nyugalmazott tanszékvezető tanár, *Jármai Éva* szakvezető tanár, *Jósa Zoltán* főiskolai docens, *dr. Kardos Alajos* tanszékvezető főiskolai tanár, *dr. Kiss István* tanszékvezető főiskolai tanár, *Klebniczky József* főiskolai adjunktus, *dr. Kóbor Jenő* főiskolai tanár, *dr. Kövesdi Pál* tanszékvezető főiskolai tanár, *Marót Ilona* tanítónő, *dr. Megyeri János* tanszékvezető főiskolai tanár, *dr. Mezősi Józsefné* tanítónő, *dr. Moholi Károly* tanszékvezető főiskolai tanár, *Mohos Károly* szakvezető tanár, *dr. Mosonyi Kálmán* főiskolai docens, *dr. Mucsi Józsefné* főiskolai docens, *Németh István* főiskolai docens, *dr. Palásti László* vezető nyelvtanár, főiskolai docens, *Poberay György*i főiskolai adjunktus, *Süli Dezső* szakvezető tanár, *Tóth József* szakvezető tanár, *Tölcséry József* szakvezető tanár, *dr. Veidner János* főiskolai docens, *Vincze István* szakvezető tanár, *Vinkler László* főiskolai tanár, *Wolgard Ilona* szakvezető tanár, *dr. Geréb György* tanszékvezető főiskolai tanár.

Húszesztendős szolgálati idejük elismeréseként törzsgárda tagságra jogosultak és okleveles kitüntetésben részesültek a következő nem oktató dolgozók: *Bereczki Sándorné dr.* gazdasági igazgató, *Csányi Józsefné* betanított munkás, *Csúri Sándor* főelőadó, *Molnár Sándor* laboráns, *dr. Ventilla Sándor* könyvtáros.

Az ünnepség után a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola központi épületének alagsorában ünnepélyes klubavatót tartottak. A több mint 60 ezer forintos költséggel kialakított KISZ-klub létrejöttéhez jelentős társadalmi munkával járultak hozzá a főiskola hallgatói.

Dr. Polinszky Károly miniszterhelyettes mondott ünnepi beszédet

Hegedűs András: Juhász Gyula nevével...*

(*Részlet a Szegedi Nemzeti Színházban 1973. október 6-án, a névadó ünnepségen elmondott beszédből.)

A névadás nem üres formaság, nem tartalom nélküli ünnepi aktus.

Most, amikor az Elnöki Tanács rendeletére a Szegedi Tanárképző Főiskola Juhász Gyula nevét tűzi a homlokára, szükséges, hogy szóljak arról a szellemi örökségről, amit Juhász Gyula életműve jelent nekünk.

Juhász Gyula költészete a nemzet kincse.

Ennek a finom, halk szavú lírának egy gondolatára utalok most. Ez az egy azonban központi jelentőségű, a szíve a költő lírájának. *Juhász Gyula az életszeretet költője!*

S ezt az életszeretetet egy életellenes korban kellett megvallania. Egyedül 1918 végén, 1919 elején talált egymásra a költő életszeretete és a kor igénye.

Az 1918 előtti félfeudális Magyarországot ő nevezte „magyar siralomház"-nak, „óriás temető"-nek, „szomorú világ"-nak. „Érzem, mi szűk e szomorú világ

Érzem, mint borul, domborul miránk:

E temető, ez óriás temető" — jajdult fel fulladozva a költő 1907-ben.

Ez az életellenes kor vaskezébe szorította magát a költőt is. Még a pesti egyetemen 1902-től 1906-ig tehetsége révén a tanárok és a diákok megbecsült kedvencének érezhette magát. S az egyetem elvégzése után rá kellett döbbennie: ahol álmait szőtte, az egyetem, az volt a magaslat, s ahol vágyait el akarta érni, a munkahely, az lett az alvilág, benne ő, a helyettes tanár, Tantalus. 1906-ban helyettes tanárnak nevezték ki Máramarosszigetre a piaristák algimnáziumába. 1907-ben Lévára tették át ugyancsak helyettes tanárnak. „A magány úgy borult rám, mint az őrültre a kényszerzubbony" — írta innen egyik barátjának. Aztán jött 1908 és 1911 között három boldogabb év Nagyváradon: irodalmi tervekkel és sikerekkel, szabadabb politikai légkörrel, kulturált környezettel, de itt is csak helyettes tanár a premontrei gimnáziumban. 1911 februárjában a premontreiek felmondtak neki. Most kóstolt bele az állásnélküli tanárok sorsába. Kezdődött a kilincselés, a megalázkodás, a könyörgő levelek írása, a megszégyenítő visszautasítások átélése. Végül 1911 szeptemberében a felvidéki kisváros, Szakolca királyi katolikus gimnáziumában lett ismét helyettes tanár. „Már a saját hangom is idegen lett előttem, annyira nem volt kivel beszélni..." „...akárhová csak innen el." „A kultúra máza is hiányzik itten..." — írta csak egyetlenegy levélben Babitsnak. Végül tanári bolyongásának utolsó stációja, Makó következett. 1913-tól 1917-ig végre rendes tanárként tevékenykedhetett, ha nem is Szegeden, ahová megnyirbált vágyai vonzották, de legalább Szegedtől 30 kilométerre. Azonban itt már hiába volt az okos, jó barátok köre, vidéki magányos évei elnyűtték az idegeit. Fáradtan állt a katedrára, betegszabadságot kért, majd búcsút mondott az iskolának...

Ezek csak a költő életrajzi adatai Juhász Gyula 1918 előtti életének, tanári pályájának. A lelkében lejátszódó drámát 1924-ben Orbán lelke című regényében írta meg, azt ábrázolván, hogy éppen a tudásszomjjal, széles látókörrel, önálló, eredeti gondolatokkal, haladó eszmékkel rendelkező tanárt zaklatja, gyötri, félemlíti a félfeudális Magyarország konzervatív, vakfegyelmű, dogmatikus iskolája, haladásellenes művelődéspolitikája.

1918 előtt ezt érezte mint tanár, költőként pedig azt, hogy ez a művészietlen világ meg akarja semmisíteni benne a művészt.

Juhász Gyula *az élet nevében tiltakozott ez ellen az életellenes világ ellen!*

Költői alkatának, írói látásmódjának megfelelően a szűk, nyomasztó, levegőtlen világ elleni tiltakozása, lázadása többször úgy jutott kifejezésre, hogy menekült a múltba, az antikvitás világába, hogy kereste a végtelent, az időn kívülit, a tapasztalaton túlit, hogy sóvárgott az egzotikus távoli tájak, világok után, hogy álomba ringatta magát. A lázadás eme erőtlenebb formái mellett visszavisszatérően makacsul, konokan, a mégis, a csakazértis elszántságával zengte, hirdette az életszeretet himnuszát. Amikor úgy érezte, hogy Robinson szigetén, magánya szigetén él, akkor is az életébe visszavivő hajóra várt és így énekelt: „Fehér kendőt terít lelkemre a remény..." Amikor már úgy volt hogy minden vágy és remény meghal benne, így szakadt ki belőle a biztatás: „Ó emberek, szeretni kell a földet..." Amikor vérzett a szíve, akkor is így írt magáról: „Az életet Imádta ő Reménytelen. Amikor tört kehelylyel állt, amelyből minden öröm és erő kiömlött, amikor tört zászló reszketett a kezében, amelyre a bánat volt felírva, akkor is így kiáltott: „Mégis, oly szép az élet." S lehet-e egyáltalán szerelmesebb szóval vallani az életszeretetről annál, ahogy ezt Juhász Gyula tette 1914-ben, így:

„Most is szeretlek, ó de úgy [szeretlek,
Mint anyja meleg, hű ölét a [gyermek
És mint a hűs tejet a szen- [vedő."

A forradalmak idején, 1918 végén, 1919 elején az életellenes kor után Juhász Gyulára is az élet napja virradt. Költőnk határozottan tudta, hogy most már nem vágyakozni, sóhajtani kell az élet után, hanem alakítani, formálni kell azt. Azért lett ő Szegeden a forradalom egyik első számú vezető egyénisége, hogy ő is segítsen az emberi, a tartalmas élet megteremtésében.

Az őszi rózsás forradalom előestéjén az ifjúságnak mondott beszédében így szólt: „Memento mori: tanították eddig a középkori latinság igéivel, de mi ezután a modern humanista jelszót hirdetjük. Memento vivere, emlékezzél az életre, amelyhez minden élőnek szent joga van e földön!"

Az ellenforradalmi terror idején továbbfolytatta a harcot az életért. Nemcsak a maga életéért, hanem a nemzet életéért is. Az ájult országba Szegedről szállt a vigasztaló szó akkor, amikor Juhász Gyula megírta *A munka, A munkásotthon homlokára, A dolgozókhoz, Dózsa feje, Petőfi centenáriuma* stb. című nagy verseit. Ekkor nemcsak a tehetség munkált benne, hanem a jellem, az erkölcsi bátorság is!

Juhász Gyula az életszeretet költője, még akkor is, ha többszöri öngyilkossági kísérlet után 1937-ben eldobta magától az életet. Szabó Lőrinc, a költő-barát írta, hogy Juhász Gyula „sötétedő világa nem borult volna be oly gyorsan és oly végzetesen, ha idejében több megértést... lát maga körül." Nemcsak ő dobta el az életet, egy élet is eldobta őt. Szívfájdító tragédiája is a ma emberéhez szól!

Juhász Gyula az életszeretet költője. Költészete a nemzet kincse.

Téged is várunk!

Néhány hét óta kósza hírek, izgatott suttogások járják be a Főiskolát, melyek tárgya büszkeségünk: az új KISZ-klub. Ki gondolná, hogy milyen régmúltba nyúlik vissza e klub története. Értesüléseink szerint már az 50-es években működött egy hasonló jellegű intézmény, ugyanezen a helyen. Rövid léte a hely,- és pénzhiány miatt fejeződött be időnek előtte.

Most azonban úgy néz ki, hogy sikerült feltámadnia, sokkal korszerűbb, tetszetősebb formában, mint hajdanán.

Tavaly ősszel végre kaptunk 600 ezer forintot a Művelődésügyi Minisztériumtól, amely alaptőkével ez év márciusában hozzáláttunk a klub kialakításához. Erre a célra a főbejárattól jobbra, a Földrajz Tanszék alatt meghúzódó pincehelyiség látszott a legalkalmasabbnak, amely addig még a kőzet,- és lomtár szerepét töltötte be. Mikor eme gyűjteménynek helyet találtak végre, megkezdődhetett a nagy akció.

A költöztetés nemes aktusában elsősorban a Petőfi-kolesz lelkes férfi lakói, valamint a földrajz szakos srácok jeleskedtek.

Ezután a szegedi KTSZ-ek dolgozói vették kezelésbe a terepet és igen nagy szakértelemmel klub-formájúra igazították.

(A munkálatokkal éppen az iskola 100 éves fennállásának ünnepére készültek el, de az akkori megnyitó sajnos még nem jelentette az igazi üzemkezdést.)

Miután a pénzmag kissé megcsappant az alapozó munkát végeztére, segítséghez kellett folyamodnunk, amely 30 ezer forint formájában a Városi Tanácstól futott be hozzánk.

Ebből lett a berendezés: az asztalok, fotelek és műbőr bevonatú székek.

Ekkor kiderült, hogy a klub egyik lényeges eleme, a büfé, még igen hiányos felszereltségű. Nosza, kaptuk magunkat, és két napi „hősies" társadalmi munkával ennek az árát is összehoztuk, kb. 50-60 ezer forint értékben. (Az árak egyébként IV. osztályúak, úgyhogy diákzsebből is fedezhetők.)

A klub feladata kettős. Egyrészt a civilizált szórakozóhely céljait szolgálja, másrészt — a délelőtti nyitvatartása során — az olvasni, kávézni, tanulni, társalogni kívánó hallgatók, tanárok, dolgozók igényeit próbálja kielégíteni. Mindenki tudja, hogy mennyire hiányzott már egy ilyen helyiség létrehozása. Ezentúl lesz ahová a szünetekben, lyukas órákon beugorhatunk majd.

A klub egyébként öt fontosabb teremből áll, amelyek nem annyira nagyok és tágasak, mint amilyen hangulatosak tudnak lenni alkalom adtán.

Az előtérből rögtön a büfébe vezet egy ajtó. A fal mellett bárpult húzódik, kellemes formájú bárszékek és kellemetlen fényű neon lámpa, valamint két impozáns méretű hűtőszekrény társaságában. A két következő teremben a falak mentén faburkolatú ülőrész húzódik, előtte asztalok, székek, alatta piros műanyag padló, felette művészi farácsozattal álcázott csőkötegek.

Mindkét helyiségben az oldalfalakon elhelyezett falikarok szolgáltatják majd a diszkrét félhomályt," de a belső — és egyben legnagyobb — teremben ez még egy kicsit rafinálódik néhány színes, zenére pislogó villanykörte-sor jelenlétével.

A két teremhez oldalról keskeny, folyosószerű részek kapcsolódnak, ahol esetleg meghitt társalgással lehet próbálkozni, ha bent éppen nagyban megy is a buli. Alapjában véve szerencsés helyzetben vagyunk dekorálás dolgában, hiszen Dér István, Sinkó János és Szabó András védőszárnyai alatt már — reméljük lázasan — fenik ecsetjeiket és egyéb szerszámaikat egy-egy szép díszítő elem, esetleg mozaikkép létrehozása érdekében a rajz szakosok.

Az előbb szó volt azokról a bizonyos vibráló lámpákról. Hát ők már egy külön szépítő-akció keretében kerültek ide, más hasznos elektromos szerkezetekkel egyetemben. Ez ügyben Ferencz Béla, a Főiskola Kinevezett discósa és két lelkes srác, Slachta István és Koós-Hutás György tüsténkedtek teljes odaadással.

Persze nemcsak discó-program lesz a klubban, hanem alkalom nyílik majd kiállítások, vendégfogadások, szakestek, vitaestek, irodalmi színpadi bemutatók lebonyolítására is.

A bevezetőben említett hírek pedig attól olyan kósza, hogy sajnos a program, a szervezeti szabályzat, a tűzrendészeti szabályzat és a KÖJÁL-kifogások tárgyalása még lapzártakor is (okt. 11) tartott, a KISZ-bizottság és a Főigazgatóság illetékesei között, s valószínűleg csak okt. 22-től lesz rendszeres klubélet.

KURCZ KLÁRA

Az új főiskolai klub presszója, amelynek berendezéséhez a hallgatók jelentős társadalmi munkával járultak hozzá. (Az ünnepségsorozatról szóló összeállításunk fényképeit Gergye Gyula készítette.)

Iskolatörténet — képzőművészet

A centenáriumát ünneplő főiskola rendezvényeinek sorában rangos esemény volt a szombaton megnyitott iskolatörténeti és az érdekes képkiállítás, a testvériskolák rajz-tanszékein oktató művésztanárok valamint a Szegeden végzett és művésszé érett egykori hallgatók közös tárlata.

Nagyméretű fotográfiák fogadják a látogatót, amint belép a Képtárba. A századforduló levegőjét érzi az ember. A sárgult papírok, oklevelek, megfakult felvételek idézik a múltat, megelevenítik a polgári tanárképzés fejlődésének útját. A dokumentumokból, korabeli miniszteri intézkedésekből, adatokból képet alkothatunk a pedagógusképzés helyzetéről, a társadalom számára alapvető fontosságú munkát végző pedagógus akkori körülményeiről. Érdekes, tanulságos összevetésre ad alkalmat az általános iskolai tanárképzés 25. évét bemutató és a rendezésben is elkülönített anyag. Életképek, grafikonok, a testvériskolák mindennapjait a tanárképzés mai színvonalát bemutató összeállítás nemcsak a menyiségi változásokat és a színvonalbeli különbséget tükrözi, hanem a tényeken átsüt szocialista társadalmunk megbecsülése, a tanárember fontos szerepének felismerése is. A szépen rendezett kiállítást *dr. Simon Gyula*, a Magyar Pedagógiai Társaság titkára nyitotta meg.

Ezután *Szabó G. László* a városi pártbizottság osztályvezetője bevezetőjével nyílt meg a képzőművészeti tárlat a Képtár emeleti termében. Érdekes elgondolás hozta létre ezt a bemutatót, mely vitára, összevetésre, tanulságok levonására készteti látogatóit. Együtt állítanak ki tanárok és tanítványok, de elküldték műveiket a tanítványok művésztanárai is.

Az első összevetésre az oktatók munkái serkentenek. Nagyon felelősségteljes feladat hárul különösen napjainkban a vizuális kultúra szakembereit kiképző műhelyekre, így természetesen a rajztanárokat útjára bocsátó rajztanszékekre is. A korszerű látásmód terjesztése nem csupán pedagógiai feladatuk, hanem művészi munkásságában is teljesítendő cél. Meggyőzően bizonyítják ezt kiállított műveik, többségében biztosítékát adva annak, hogy jó kezekben van a rajztanárképzés. A szegedi, pécsi, egri főiskolák művésztanárai pedagógiai munkásságukkal, művészi eredményeikkel olyan bázissá fejlesztették műhelyeiket, amelyekből jócskán el tudják látni növendékeiket szakmai ismeretekkel, a legjobbakat pedig el tudják indítani művészi pályájukon.

Néhány, magas művészi értéket képviselő mű megadja a tárlat alaphangját. *Déri István* „Galambját sirató fiú"-ja sziporkázó festői tudást példáz, megrázó mondanivalójával, érzelmi töltetével maradandó élményt nyújt. Egyedülálló művészi kísérlet *Vinkler László:* két, sajátos technikai megoldásokkal készült műve. A szabad gondolati asszociációk képi megfogalmazásával a tudati szféra törvényszerűségeit kutatja művészi eszközökkel. A tárgyilagosság jelei primer jelentésükön túl jelképi értelmet is kapnak, a mítoszok világait is idézve. Izgalmas képépítkezések *Fischer Ernő* gazdag színvilágú művei. Emlékképek, vizuális élmények, világnézet racionálisan lesűrített lenyomatai. A törvények kutatása, szigorú szerkesztés, kitűnő színérzék jellemzi *Blaskó János* alkotásait. *Kele Sándor, Berecz András, Cs. Pataj Mihály, Pál Gyula* a valóság festői megfogalmazásának különböző útjait jelölik meg.

Kivételes szépségűek *Szathmáry Gyöngyi* arasznyi plasztikái. Szegedi művésztanárok évtizedeket kitevő értékes szakmai munkáját bizonyítják az egykori hallgatók művei, akik közül többen jónevű művészekké lettek. *Lóránd János, Zoltánfy István, Dér István, Zombori László*, képeikkel méltón bizonyítják munkásságuk rangját. Formanyelve alapján nehezen illeszthető ebbe a sorba *Veress Mihály*, aki egyéni hangon tolmácsolja expresszív vallomásait. Egész sor szegedi, vagy környékbeli ismerős művészt lehetne még említeni, aki a főiskolához kapcsolódik, innen indult, itt raktározta el tarsolyába munkássága kibontakoztatásához az első biztatásokat. Együttes jelentkezésük jó alkalom arra, hogy az oly sokat emlegetett „szegedi iskola" meglétéhez adatokat szolgáltasson. A művek spirális gazdagsága (elég csupán Zoltánfy, Lóránd, vagy Csikós képeit képzeletben egymás mellé helyezni), látszólag ellentmond annak a megállapításnak, hogy közös alapról indultak volna az alkotók. Pedig éppen ebben rejlik a főiskolai műhely erénye: az oktatás tartalma a legtehetségesebbek számára a művészi kibontakozás többirányú lehetőségét hozdozza magában.

A már neves elődök utánpótlása is biztosítottnak látszik. Az alig pár éve végzett fiatalok közül *Csikós András* és *Farkas Pál* figyelemreméltó munkáit említeném, ők máris komoly eredményeket értek el. Az útkeresés szándékát mutatják *Stéhlik János* képei, a rátalálás bizonyosságát is érzékeltetve. *László Anna* érzékeny és míves grafikái már a továbblépés lehetőségét is sejtetik.

Észrevehetők a tárlaton a tanárképzés egyenlőre még megmutatkozó ellentmondásai is. Nem hiba ez, mert tanulságul is szolgálhat, ha nem is a legfontosabbal. Mindenesetre egy nagyonis megszívlelendővel biztosan: a pedagógus alkotó ember, a művész-tanár kétszeresen is az.

TÓTH ATTILA

Akiről megfeledkeztek...

Juhász Gyula testvérhúga is megjelent a szegedi Nemzeti Színházban tartott díszünnepségen. Ez természetes is mondhatná bárki, hiszen aki csak egy kicsit is ismeri a költő életútját az tudja, hogy milyen érdemei voltak közvetlen környezetének abban, hogy a költő — nagybetegen is — alkotott és a szebb jövőbe vetett hittel mondhatta élete alkonyán: „fiatalok még itt vagyok".

A költő testvérei közül ma már csak húga él. A Magyar Nemzet hasábjain — szeptember 23-án — Péter László köszöntötte a 85 éves Margit nénit, aki különösen sokat tett annak érdekében, hogy a ma diákjai, irodalombarátai az igazi Juhász Gyulát tisztelhessék. Pontos feljegyzései, újságkivágásai nem egy életrajzkutatót segítettek a biztos téjákozódásban.

Az idős néni a földszinti első sorban ült és büszke volt halhatatlan bátyjára. Elismerően bólogatott Hegedűs András főigazgató időnként magával ragadó életrajzismertetője közben és mint szakmabeli jutalmazta tapssal az énekkarok színvonalas produkcióit. 85 éves korban — nem hittem, de most már tudom — maratoni táv a Hajnóczy utca és a színház közötti távolság. Kissé megviselte az út, de hazaérkezés után az első szava ez volt: — De örülök, hogy ott lehettem Gyuluskám ünnepségén... — ahogy mesélte kora délután lefeküdt és hajnalig pihente a fáradalmakat. Nem mondta miről álmodott. Talán egykori Juhász Gyula ünnepségekről, amelyeken bátyja személyes vendégeként vett részt, vagy azokról az emlékünnepségekről amelyeket a hálás utókor rendezett városunk nagy szülötte tiszteletére, s amelyekre szeretettel meghívták őt is. Mert most nem hívták meg! A névadó ünnepség főiskolai meghívottjainak hosszú listájáról sajnos kimaradt Margit néni neve.

Hogy mégis ott volt?

Nos, erről legkevésbé az ünneplő intézmény tehet.

(thékes)

Aczél György látogatása az egyetemen

Intézményeink vezetőinek tanácskozása

A szegedi felsőoktatási intézmények vezetőivel találkozott október 11-én délelőtt az aulában *Aczél György*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára. A tanácskozáson jelen volt *Győri Imre*, a párt Központi Bizottságának tagja, a Csongrád megyei pártbizottság első titkára, *dr. Márta Ferenc* egyetemi tanár, az MSZMP KB tagja, *dr. Ágoston József*, a megyei pártbizottság titkára, *Sípos Géza*, a Szeged városi pártbizottság első titkára, *dr. Petri Gábor* egyetemi tanár, az Elnöki Tanács tagja és *Papp Gyula*, Szeged megyei város tanácsának elnökhelyettese.

Dr. Fodor Géza egyetemi tanár, a József Attila Tudományegyetem rektora nyitotta meg a tanácskozást, amelyben a felsőoktatási intézmények vezetői az oktatáspolitikai, a tudománypolitikai és az ifjúságpolitikai határozatok végrehajtásáról és az azokkal kapcsolatos gondokról számoltak be az MSZMP Központi Bizottsága titkárának. A JATE rektora elmondta, hogy az egyetemen a nem minden tekintetben optimális helyzetben — a szűkös tárgyi és kubatúra feltételek ellenére — is azon fáradoznak, hogy megvalósítsák az oktatási reform célkitűzéseit. Részletesen szólt az egyetemi oktató-nevelő munkáról, amelynek fő feladataként az élettel való szorosabb kapcsolatok kiépítését, a hivatástudat növelését, a világnézeti nevelés hatékonyabbá tételét és a tananyag feldolgozásának racionálisabb, a követelményekhez alkalmazkodóbb módszerekkel történő oktatását jelölte meg. A tudományos kutatómunkával kapcsolatban kifejtette, hogy az iparral és a mezőgazdasággal való közvetlenebb együttműködésre, e munka közvetlen népgazdasági termelőerővé válására törekednek.

A Szegedi Orvostudományi Egyetem oktatási rektorhelyettese, *dr. Berencsi György* egyetemi tanár elmondotta, hogy az említett párthatározatok megvalósítása milyen — kubatúra gondok okozta nehéz — körülmények között történik az orvosegyetemen. Az oktatási reformmal kapcsolatban részletesen ismertette az utóbbi években az integrált és a kiscsoportos oktatás terén tett erőfeszítéseket és eredményeket.

Dr. Krajkó András docens, a JATE pártbizottságának titkára arról szólt, hogy a párthatározatok megvalósítása jó úton halad és elsősorban az ifjúságpolitikai határozatok végrehajtása hozott eddig megfelelő eredményeket. A további tennivalók közül kiemelte, hogy erősíteni kell az oktatók nevelői felelősségét; a pártfegyelmet; az aktivitást; korszerűbbé kívánják tenni a munkamódszereket; növelni a cselekvési egység intenzitását és a feladatok végrehajtásának ellenőrzését.

Az Orvostudományi Egyetem pártbizottságának titkára, *dr. Cserháti István* egyetemi tanár, az egyetemen folyó politikai munkát ismertetve, beszámolt a párt irányítás erősödéséről. Elmondta azt is, hogy az ifjúságpolitikai határozatok megvalósítása terén eddig elért jó eredmények mellett bőven akad még tennivaló.

Hegedűs András főiskolai tanár, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója arról szólt, hogy a párthatározatok az intézményben a felelősség növelésére ösztönöztek. A tudományos munkát az oktatás-nevelés szolgálatába állítják. Növelni kívánják a hallgatók aktivitását a műveltség szerzésben, és igyekeznek a nevelői hivatásra minél jobban felkészíteni a tanárjelölteket.

Az Élelmiszeripari Főiskola főigazgatója, *dr. Horváth Károly* intézményük fejlődéséről számolt be.

Aczél György felszólalásának elején elmondta, öröm számára, hogy a szegedi felsőoktatási intézmények vezetői együtt beszélik meg eredményeiket és gondjaikat, e tanácskozás a jobb helyi együttműködés kezdete lehet. A felsőoktatási intézmények közötti kooperációra szükség van. Az elkövetkezendő időben fel kell számolni azokat az aránytalanságokat, amelyek egyes tudományos beruházásokra még jellemzőek, de arra is törekedni kell, hogy a meglevő kapacitást és lehetőségeket az intézmények együttműködésével minél hatékonyabban használjuk ki.

Az oktatás korszerűsítésével kapcsolatban arról szólt, hogy e téren komplementaritásra kell törekedni. A felsőoktatási intézményben dolgozó kutató tartsa oktatói kötelességének, hogy a jövő diplomásait megtanítsa a tudományos kutatás módszereire. Minden hallgatót készítsenek fel a gyakorlati munkájához szükséges önképzés, továbbképzés lehetőségeire és metodikájára. Utalt arra, hogy élő kapcsolatokat kell kialakítani a tudományos kutatók és a gazdasági szektorok vezetői között. Javítani kell a tudomány és a praktikum kapcsolatát.

A nevelés fontosságáról szólva kifejtette, hogy nagy felelősség annak a célkitűzésnek a megvalósítása, hogy az egyetemekről, főiskolákról kikerülő fiatal szakemberek szakmailag és politikailag egyaránt megfeleljenek a követelményeknek. Mert ma már a munka becsületes elvégzésén túl megköveteli az élet, a fejlődés, a társadalmi és politikai pluszt, az egyéni és közösségi áldozatvállalást, az elkötelezettséget. Az egyetemi oktatók felelőssége fokozódik, hiszen egész egyéniségükkel nevelnek, oktatják, formálják a jövő diplomásait. Olyan szocialista szellemiségű embereket kell nevelniük, akiknek nemcsak szakmai és egyéni érvényesülési, hanem közösségi és társadalmi céljaik is vannak. Beszélt arról is, hogy szem előtt kell tartani azt a feladatot, hogy minden pályakezdő szakember olyan körülmények közé kerüljön, ahol érzi: fontos amit csinál, szükség van rá és a munkájára, s örömet talál benne, eredményeket ér el. A nevelés teljes embert kíván: nevelni igazán csak az tud, akiben elhivatottság van a nevelés iránt, aki jó ismerője a szakmájának és elkötelezettje mindannak, amit tesz és hirdet. Beszédének végén *Aczél György* arra hívta fel a szegedi felsőoktatási intézmények vezetőit, oktatóit, dolgozóit és hallgatóit, hogy az említett célkitűzések megvalósításában legyenek társszerzők.

A tanácskozás *dr. Fodor Géza* rektor zárszavával fejeződött be.

(Balról—jobbra) Dr. Guba Ferenc orvoskari dékán, dr. Márta Ferenc egyetemi tanár, az MSZMP KB tagja, Győri Imre, a Csongrád megyei Pártbizottság első titkára, az MSZMP KB tagja, Aczél György, a párt Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, Sípos Géza, a Szeged városi pártbizottság első titkára és dr. Ágoston József, a megyei pártbizottság titkára tanácskozás közben. (Fotó: Enyedi Zoltán)

Felavatták a biológiai központot

Szeged felszabadulásának 29. évfordulóján, október 11-én ünnepélyesen átadták a 315 millió forintos beruházással felépült Szegedi Biológiai Központot. A Magyar Tudományos Akadémia új létesítményét — aminek avatási ünnepségén megjelent *Aczél György*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Központi Bizottság titkára, *dr. Erdey-Grúz Tibor*, az MTA elnöke, *Győri Imre*, az MSZMP KB tagja, a Csongrád megyei pártbizottság első titkára, *dr. Komócsin Mihály*, a Csongrád megyei tanács elnöke, *Sípos Géza*, a Szeged városi pártbizottság első titkára, *dr. Biczó György*, a Szeged városi tanács elnöke, tudományos és állami életünk sok vezető személyisége, a szegedi felsőoktatási intézmények vezetői és jeles tudósai, a szocialista országok tudományos akadémiáinak, az Egyesült Nemzetek Fejlesztési Alapjának (UNDP) és az UNESCO-nak képviselői — *Láng István*, az MTA főtitkárhelyettese adta át rendeltetésének. Ezt követően az ünnepségen felszólalt *V. L. Kretovics*, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának tagja, aki a szocialista országok akadémiáinak jelenlevő képviselői nevében; *L. R. Bloch* az UNDP, *A. C. J. Burghers* pedig az UNESCO nevében üdvözölte az új biológiai kutatóintézetet s kívánt sok sikert az itt dolgozók munkájához. *Dr. Szent-Györgyi Albert* Nobel-díjas biokémikus, az Egyesült Államok Woods Hole-i Izomkutató Intézetének igazgatója a tudomány feladatairól szólott és szívből jövő jókívánságait fejezte ki a kutatók népünket szolgáló tudományos tevékenységéhez.

A Szegedi Biológiai Központ (Fotó: Enyedi Zoltán)

Straub F. Brunó, az MTA alelnöke, az MTA Szegedi Biológiai Központjának főigazgatója köszönte meg a jókívánságokat, beszédében kiemelte, hogy az intézménynek hozzá kell járulnia mind a tudomány, mind az ország fejlődéséhez, gyarapodásához.

Aczél György az MSZMP Központi Bizottsága és a kormány nevében szólt, beszédében hangsúlyozva a tudomány és a tudósok napjainkban megnőtt felelősségét. A tudomány a társadalom elidegeníthetetlen része — mondotta többek között. S egyre inkább az emberek mindennapjainak is részévé válik. Emberközpontú szerepe viszont csak a társadalmi haladásban bontakozhat ki. Ma is maradéktalanul érvényes az a megállapítás, melyet a párt X. kongresszusán is hangsúlyoztunk: a tudomány és a politika egymásra utaltak és szövetségesek.

Az ünnepség befejező részében *dr. Erdey-Grúz Tibor* a tervezésben és építésben kitűnt dolgozóknak az Elnöki Tanács megbízásából kitüntetéseket adott át.

Az új biológiai központban négy kutató intézmény — az MTA biokémiai, genetikai, növényélettani és biofizikai intézete — kapott helyet. Az SZBK kutatási főiránya az életfolyamatok szabályozásával kapcsolatos jelenségek vizsgálata, elsősorban molekuláris és sejt-szinten. Számos hazai és külföldi kapcsolata mellett a biológiai központ együttműködik a József Attila Tudományegyetemmel és a Szegedi Orvostudományi Egyetemmel is.

Szent-Györgyi Albert az orvosegyetem díszdoktora

A Szegedi Orvostudományi Egyetem Tanácsa október 12-én az egyetemek központi épületének aulájában a SZOTE díszdoktorává avatta az egyetem egykori professzorát, *dr. Szent-Györgyi Albert* Nobel-díjas biokémikust, az Egyesült Államok Woods Hole-i Izomkutató Intézetének igazgatóját. Az avatási ünnepségre érkező világhírű tudóst többszázan köszöntötték nagy tapsszal az épület előtt és ünneplőbe öltözött egyetemisták sorfala között kísérték az egyetem vezetői a zsúfolásig megtelt aulába. Az ünnepi közgyűlésen jelen volt *dr. Zsögön Éva* egészségügyi miniszter-helyettes, *dr. Szentágothai János* és *Straub F. Brunó*, az MTA alelnökei, *dr. Komócsin Mihály*, a Csongrád megyei tanács elnöke, *dr. Ágoston József*, a Csongrád megyei pártbizottság titkára, *Sípos Géza*, a Szeged városi pártbizottság első titkára, *dr. Biczó György*, Szeged megyei város tanácselnöke, a társadalmi és közélet sok más vezetője, az egyetemek és a főiskola tanárai, a testvéregyetemek képviselői.

A Himnusz elhangzása után *dr. Berencsi György* egyetemi tanár, a SZOTE oktatási rektorhelyettese nyitotta meg az ünnepi eseményt. Üdvözölte a megjelenteket, majd ismertette az Egyetemi Tanács október 5-én hozott határozatát, miszerint dr. Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas professzort az orvostudományok területén elért nemzetközileg is kiemelkedő eredményeinek elismeréséül fogadják az egyetem díszdoktorává. Hangsúlyozta, hogy az egyetem volt professzora biokémiai kutatásaival, az élet alapvető problémáinak, a sejt légzésének, az izom mozgásának, a rákos daganatok mibenlétének tisztázása terén elért világraszóló eredményeivel hazánknak is, a szegedi egyetemnek is hírnevet szerzett. *Dr. Guba Ferenc*, egyetemi tanár, a SZOTE Általános Orvostudományi Karának dékánja részletesen ismertette dr. Szent-Györgyi Albert pályafutását és tudományos munkásságát, kiemelve, hogy az intenzív tudományos munka soha nem vonta el figyelmét a világ eseményeiről, önmagát nem kímélve küzdött a fasizmus ellen, mindig az igaz emberség kritériumainak felismerésére nevelt, mélyen humanista magatartás, az emberiség jövőjéért való határozott kiállás jellemzi.

A méltatás után — miközben az énekkar a Cohors generose-t énekelte — az Egyetem Tanácsa nevében *dr. Berencsi György* rektorhelyettes, *dr. Guba Ferenc* és *dr. Kedvessy György* dékánok kézfogással „Honoris causa doktorrá fogadom" szavak kíséretében az egyetem díszdoktorává fogadták dr. Szent-Györgyi Albertet s átadták neki az erről szóló diplomát. Két egyetemi hallgató vörös szekfűcsokorral, a jelenlevők nagy tapsszal köszöntötték a SZOTE új díszdoktorát.

Szent-Györgyi Albert rövid beszédben köszönte meg díszdoktorrá avatását. (Fotó: Ruszkai Károly)

Dr. Szent-Györgyi Albert megilletődött szavakkal mondott köszönetet:

— Megilletődve és némi zavarral küzdve veszem át ezt a diplomát, mint a megbecsülés és a szeretet jelét. Nem tudva, mivel is szolgáltam rá e nagy megtiszteltetésre. Hiszen én, mint polgár, sosem tettem többet, mint teljesítettem a kötelességemet, mint kutató pedig kielégítettem saját kíváncsiságomat. Több egyetemnek vagyok díszdoktora, de ezt a mostani avatást, ezt a diplomát kettősen értékessé teszi számomra, hogy a saját hazám, a saját egyetemem adja. Én ma egy másik országban dolgozom, a kutatások terén kifejtett igyekezetem az egész emberiségé, de hadd ragadjam meg a jó alkalmat, annak kijelentésére; én magyar ember vagyok és ide tartozom.

Örömmel, és azért jöttem hazámba, hogy újra meglátogassam azokat a helyeket, ahol éltem, dolgoztam, találkozzam azokkal, akikkel együtt dolgoztam, meggyőződjem arról, mivé fejlődtek a tanítványaim. De volt jövetelemnek egy másik célja is. Az, hogy feltöltsem az érzelmi battériámat. A tudós képtelen dolgozni, ha nem érzi az emberek, a társadalom érdeklődését, megbecsülését. Engem ez éltet, ez hajt 80 évesen is munkám folytatására. Amiért jöttem, azt itt megtaláltam. Látom, tapasztalom, hogy ebben a kis országban olyan nagy a tudomány tisztelete, szeretete, a közös emberi kincsek megbecsülése olyan erős, hogy ennek alapján joggal várhatom; ez a magyar tudomány hatalmassá fog növekedni; szívből kívánom, hogy nagy eredményeket hozzon.

Az ünnepség *dr. Berencsi György* rektorhelyettes zárszavával és a Gaudeamus igitur éneklésével fejeződött be.

Az avatást követően az egyetem fogadást adott új díszdoktora tiszteletére. Dr. Szent-Györgyi Albert ebből az alkalomból a következőket írta a SZOTE, illetőleg a JATE vendégkönyvébe:

— „Ami ezt az ünnepséget bearanyozta, az nem a fény és a pompa volt, hanem a meleg szeretet, ami a legnagyobb emberi érték." „A díszdoktoravatás az én hányatott életemnek egyik legkimagaslóbb eseménye, mert még soha ennyi szeretettel, becsüléssel és melegséggel nem találkoztam."

Kőműves Kelemen

A *Szegedi Egyetemi Színpad* őszi előadássorozatának programjában (szorosan véve) hét mű 13 előadásával ismét bizonyította, hogy „Kiváló Együttes". Az Egyetemi Színpadi Napok, e páratlan rendezvénysorozat keretében részint az Auditórium Maximumban, részint a klubban, zömében új közönség volt tanúja az együttes rendkívüli fizikai és művészi teljesítményének.

Paál István — úgy tűnik — az „Óriáscsecsemő" óta sem mondott le a magyar drámairodalom sokáig rejtett kincseinek bemutatásáról. Ősbemutató (és nagy siker) volt Déry avantgarde drámája. Sarkadi Imre Kőműves Kelemenje sem régen került elő az író hagyatékából, egy sokáig háborítatlan fiók mélyéről. Paál István biztos szemmel, első blickre jelölte ki ezt a töredékes, valószínűleg befejezetlen (vagy: befejezhetetlen) színpadi alkotást soronkövetkező bemutatóul. S hála a hivatásos színházak álmos tempójának, először Szegeden, az egyetemisták játszották el egyetemistáknak, s mondhatom máris kedvező visszhangja van a kitűnő előadásnak.

Sarkadi Imrét erősen foglalkoztatta e székely népballada témája. Érdekes, új felfogásban megírt, szép novellája 1947-ből adott esetben kulcsot ad a dráma értelmezéséhez. A filológiai kutatás, elemzés, értékelés külön megérne „egy misét", most szorítkozzunk a látottakra, hallottakra. Sarkadi minden egyes leírt szavának nagy szerepe, hatóereje van, ennek következtében az előadás maga is erősen szövegközpontú. A szövegérthetőség jelen esetben szigorú kritérium, éppen ezért nem hagyhatom szó nélkül a hadarás, rossz artikuláció okozta akusztikai meg nem értés veszélyét. A mozgáskompozíció adekváltan követi a szöveget, helyenként azonban „lefordítja" azt. Az előadás koreográfiája fegyelmezetten egyszerű és harmonikusan illeszkedik a nyelvi anyaghoz. Szép és hatásos jelenet a befalazás, fölösleges (ismétlés is!), funkciótlannak tűnik a „szerelmi együttlét". Rendkívül megragadó a darab elején a kőművesek nyugtalan, riadt „futkosása". Az indító kép a rendezés koncepcióját direkten (szájbarágóan) adja. Ez a felfogás, miszerint Boldizsár és Kelemen tulajdonképpen egy ember két én-jének megtestesülése hosszú és alapos vitára ingerelne. Nem használták (használhatták) fel a teljes, Sarkadi által írt szöveget, a válogatással tökéletesen egyetértek.

Az előadás (lásd szövegközpontúság) elsősorban intellektuális élményt nyújt, amelyhez tagadhatatlanul járul vizuális élmény is. Engem a darab gondolkodni tanít elsősorban. Gondolkodom Kelemen igazáról is. *Ács János* „alakítása" az előadás kiemelkedően értékes része. Ezt kellene „ellensúlyoznia" *Árkosi Árpádnak*, ezt a fantasztikus alkotót, ezt a „homo moralist", aki az áldozatot hozza, akinek elsősorban külső konfliktusa hordozza a lényegi mondanivalót. Árkosinak nagyon nehéz megtalálni az arany középutat egy intrikus, racionális, cinikus (nem pejoratív!) Én és egy valóságos, reális ember megformálása között. A szereplőkről lévén szó, tetszett *Kohler Katalin* egyszerű, salangmentes, biztos, szép játékstílusa. Rendkívül jó megoldásnak érzem az Öreg és a Vándor szerepének egy alakba sűrítését. Ezt a rendkívül fontos, kulcsembert játsza el *Novák Zoltán* — kitűnően. Szépen beszél, s egész személye azt a megnyugtató biztonságot sugározza, hogy nagyon jól érzi és érti is szerepét. A karból szerepnagysága miatt is kiemelkedett Máté: *Papp László*, Izsák: *Orbán László*, Benedek: *Kerényi Ervin*. De dicséret illeti a többieket is.

A rendező — nagyon helyesen — elhagyta az eredeti, szerzői instrukciók legnagyobb részét (hiszen Sarkadi nem ilyen színpadra írta művét). Az előadás szereplői mindannyian az első pillanattól kezdve színen vannak. A teremben a fal mellett egy sor szék, viszonylag kevés néző, nagy játéktér. Rendkívül egyszerű jelmezmegoldás, kelléknélküliség, ez tartozik még az előadáshoz. A „negyedik felvonás" pedig a meditáció, gondolkodás, állásfoglalás „Ellene vagy mellette". Milyen hős igazából Kőműves Kelemen? Boldizsár „a tagadás új szelleme" csakugyan kellemetlen figura-e? A tények ismeretében milyen konkluziókat állapíthatunk meg? Sarkadi nagy konfessiót írt meg, tézisdrámát a hit értelméről, himnuszt az emberi alkotásról, vagy talán a kételyeit, a próféciáját? Izgalmas válaszok születhetnek. Ne mulasszátok el!

Cs. A.

„Úgy nézd a munkád, hogy az időtlen jövő számára készíted. Nem a karod kell bele, hanem a lelked, hogy az maradjon meg az utókornak. Hitvány kontár, aki csak a mának épít." Sarkadi Imre: Kőműves Kelemen — Ősbemutató az Egyetemi Színpadon. (Fotó: Goldschmied József)

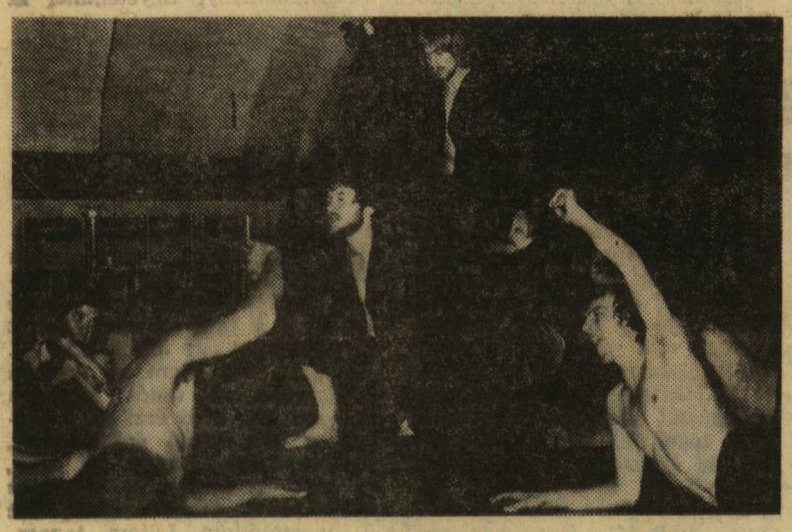

A „Hármas kép"

Puccini három, különbözőségében harmóniát alkotó egyfelvonásos operáját — A köpeny-t, az Angelica nővér-t és a Gianni Schicci-t — az úgynevezett *Triptichon-t* mutatta be október 12-én a szegedi opera társulata.

A köpeny lázas muzsikával izzó drámája, az *Angelica nővér* halványabban megkomponált tragédiája és a *Gianni Schicci* szatirikus élű vígjátéka *Vaszy Viktor* vezényletével, *Horváth Zoltán* rendezésében került előadásra. A hatásos effektusokban bővelkedő, virtuóz hangszerelésű és sajátosan olaszos varázsú Puccini muzsika ismét (a művek már szerepeltek korábban műsoron) élményt jelent a szegedi opera színpadán. S az, hogy így van, elsősorban az egészen kiforrott, kidolgozott produkciót nyújtó zenekar érdeme.

A köpeny előadásával jól sikerült érzékeltetni a Szajna-parti tragédiában, a nő igazi városi élet utáni vágyakozásában az életforma elleni lázadás, a Puccini kisemberei számára elérhetetlen világot is. (*Horváth Zoltán* rendezői koncepciója és *Sándor Lajos* díszletképe szerencsésen találkozva és összeötvöződve az est során itt érte el leginkább célját.) *Karikó Teréz* (Georgette) drámai megjelenésével, tisztán szárnyaló hangjával kiemelkedett szereplőtársai közül. (*Littay Gyula* (Marcel) és *Juhász József* (Henri) helyenként nem volt neki méltó partnere.) Karikóhoz hasonló kimagasló teljesítményt az *Angelica nővér* pasztellszerűbben megkomponált tragédiáját, belső drámáját élő, egyszerű eszközökkel megformáló *Harmath Éva* nyújtott. Elismerést érdemel *Turján Vilma* méltóságteljes gőggel áthatott hercegasszony alakítása.

A Gianni Schicci, a 14. századi Firenze örökség-hajhászainak komédiája mintegy feloldja az első két epizód tragédiai légkörét. A vígjátéki zűrzavar élénk, mozgalmas színpadképén, a színészi produkciókon a jól begyakorolt — a nagy rendetlenség látszatát fegyelmezett mozgáskompozíciókkal keltő — jó rendezői koncepció végig érvényesül. *Gyimesi Kálmán* (Schicci) és *Gregor József* (Simone) alakításukkal maguk körül légkört teremtő egyéniségek — kár hogy a többiek közül nem tud mindenki „felnőni" hozzájuk. Talán ezért érzik úgy azok, akik a művek korábbi szegedi előadásait is látták, hogy ez a mostani premier nem hozott semmi újjat, semmi pluszt — véleményükkel vitatkozni lehet. S ugyancsak vitára ingerel az Angelica nővér „gyengébbre sikerült"-nek minősítése is, mert úgy tűnik, hogy az ilyen véleményt vallók megfeledkeznek arról, hogy a „Hármas kép" ezen képének librettója és zenei anyaga eleve alatta marad a másik két egyfelvonásosénak.

A premiert követően változó szereplőgárdával előadott Triptichon jelmezeit *Bata Ibolya* tervezte.

„Mondjam azt, hogy jót nevettünk?"

...válaszolta K. F., az egyik JATE-klubtag *Kormos Tibor* és *Mészáros György* karikatúra kiállításán. „Ötletes, de kegyetlen. És sérti a humánumot, pedig az egy „szent" dolog." — mondta T. A. — És jómagam is az utóbbit vallom. Szabad nevetni. Csakhogy a morbid humor nagyon kényes műfaj. Nevetni kivétel nélkül emberi gyarlóságot szoktunk, még akkor is, ha az egy sánta sündisznóban, vagy egy „Pistikében" testesül meg. Nevetünk, mert mi nem vagyunk „olyanok", mi „jók" vagyunk, és éppen javulunk... A nevetés célja ez a görcskioldás, ez a javítószándék. Nevetünk a bohócon, mert mi már nem leszünk olyan esetlenek, és nevetünk önmagunkon is, amikor rájövünk, hogy ökörséget csináltunk. A morbid humor — akármilyen furcsa, — humánus kell, hogy legyen. Hogy megtisztelésnek érezzem utána, hogy ép és egész ember vagyok és annak örüljek magamban, hogy sikerült találnom egy ötletet, ami rádöbbentett erre. De ha egy kiállításnyi figyelmeztető akad, azt már túlzásnak érzem. Nem vagyok ennyire rossz, hogy ennyi figyelmeztetéssel kelljen felrázni. A humánumot nem embertelen eszközökkel kell megvédeni.

„Öt perce jövök a szabótól, ahol szétment a nadrágom. Néhány részletét láttam, de rémesen ötletes" — mondta B. É. — természetesen a kiállításról. „Nem néztem meg, hogy ki a piros, meg ki a zöld. Kártyázás közben néztem meg egy-kettőt" (Z. I.) „Kegyeletsértő." (M. I.) „Néhol szürrealizmusba átcsapó brilliáns ötletek. Szóval tetszik." (O. L.) „Nem tudok véleményt mondani" (P. É.) — Ennyit a klubtagok véleményeiről. Kormos Tibor és Mészáros György kiállítása gazdag fantáziában és grafikai ötletekben. A rajzok stílusa könnyed, egyszerűségük szimpatikus. Vitatkozni inkább a vonalakat mozgató tendencián lehetne.

HEGYI FÜSTÖS LÁSZLÓ

Hírek, események

A Nemzetközi Sebész Társaság legutóbbi kongresszusa *dr. Petri Gábor* egyetemi tanárt, a SZOTE I. sz. Sebészeti klinikájának tanszékvezetőjét alelnökévé választotta.

*

A KKI és a JATE Francia Tanszékének meghívására október 10-én Szegedre érkezett a Montpellier-i Egyetem irodalomtörténész professzora, *Jean Louis Gourg* 11-én délelőtt a BTK II. számú tantermében Rabelaisről tartott előadást.

*

Háromhónapos ösztöndíjas tanulmányútra az Amerikai Egyesült Államokba utazott *dr. Kedves Miklós* a JATE Növényélettani Tanszékének docense. A tanulmányutat a Kulturális Kapcsolatok Intézete szervezi.

*

Dr. Zsoldos Ferenc, a JATE Növényélettani Tanszékének tudományos főmunkatársa részt vett a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség és a FAO izotopok felhasználásával foglalkozó bécsi szimpoziumán. Kéthetes tartózkodása alatt izotópméréseket végzett és előadást tartott kutatási eredményeiről.

*

Dr. Leindler László egyetemi tanár, a Természettudományi Kar dékánja, *dr. Bartók Mihály* tanszékvezető docens, dékánhelyettes, *dr. Hevesi Imre* docens, a kari pártalapszervezet csúcstitkára és *dr. Fejes Pál* tanszékvezető egyetemi tanár október 15—23 között a Lodz-i egyetemen járt tapasztalatcserén. Dr. Bartók Mihály és dr. Fejes P ' Lodzból a Greifswald-i egyetemre látogatott el.

*

Dr. Kalmár László tanszékvezető egyetemi tanár október 14-én két hétre Párizsba utazott, ahol előadásokat fog tartani.

KISZ-küldöttértekezlet

A JATE KISZ Bizottsága október 11-én tartotta egyetemi küldöttértekezletét a KISZ-klubban. A küldöttértekezlet alapvető feladatát a még ez évben sorra kerülő városi küldöttértekezletre a JATE 12 küldöttének és a városi KISZ Bizottságba jelölendő két képviselőnek megválasztása képezte.

Dr. Rákos István, a KISZ Bizottság titkára bevezetőjében köszöntötte a három kar küldötteit, az elnökségben résztvevő *Sipka Rózsát*, a városi KISZ Bizottság munkatársát, illetve dr. *Makk Ferenc*et, az egyetemi párt vb ifjúsági felelősét, majd röviden felvázolta a napirendi pontokat.

Kedves intermezzónak lehettünk tanúi, amikor Sipka Rózsa elismerő szavak kíséretében és a résztvevők vastapsa közepette átnyújtotta *dr. Anderle Ádám*nak kiváló közösségi munkájának jutalmául a KISZ KB érdemérmét.

Ezek után első napirendi pontként *Kiss Anna* tájékoztatóját hallottuk dióhéjban a nyári építőtáborokban végzett munkákról, azok eredményeiről valamint az időszak során felmerült hibákról, hiányosságokról. A frappáns beszámoló az idei nyár tapasztalataiból értékes konzekvenciákat vont le és azokat, helyesen, a jövőbeni teendőkre vetítette ki.

A következőkben *Gál György* egyetemünk KISZ-szervezetének külügyi felelőse ismertette az elmúlt tanév külügyi akcióit nagy vonalakban. Elmondotta, hogy a külföldi egyetemekkel és üzemekkel való kapcsolatok általában eredményesnek mondhatók. Mégis apróbb problémák mindkét területen felmerültek. Sürgető feladat, hogy a külföldi egyetemekkel való viszonyaink kiszélesítésére törekedjünk. Elsősorban az egyetemek közötti aktívabb kulturális érintkezések lennének kívánatosak, kultúrcsoportok kölcsönös vendégszereplése formájában.

Másrészt új színt jelentenének TDK cserék. A cserék anyagi oldala biztosítottnak látszik, viszont igen nagy probléma a kiutazók és a fogadók által közösen jól ismert nyelv. (Ennek hiánya a TDK cseréket értelmetlenné teszi ugyanis.) A jövőben még fokozottabban kell törekedni arra, hogy a külföldre utazó illetve a hozzánk érkező delegációknak legyen alkalma a fogadó egyetem ifjúságával találkozva megismertetni egymást az egyetemek életével, az ifjúsági szervezetek időszerű feladataival. A külföldi üzemekről szólva; a kedvező tapasztalatok alapján a kapcsolatok fenntartása indokolt. Az elkövetkezőkben az üzemi munkára induló csoportok szervezését és eligazítását az eddiginél korábban kell megkezdeni.

Mindkét beszámoló jellemzője volt a tömörség és a kritikus hangvétel, és ahol erre szükség volt, a felmerült hibák, hiányosságok kiküszöbölésének igénye.

Pár perc szünet és egy kis frissítő után került sor a jelöltek bemutatására, jellemzésükre, valamint a jelölőlistára való javaslásukra. A szavazás lebonyolítása után *Mikola Judit* ismertette az eredményt az értekezlet résztvevőivel. Ezek szerint a városi küldöttértekezletre a JATE tizenkét küldöttének a névsora a következő: a JTK-ról delegált küldöttek: *Györgyi Lajos, Dékány Klára, Lacsán István;* a BTK-ról *Papp István, Süli Mária, Vályi Zsuzsa, Sipka Rózsa;* a TTK-ról pedig *Gál György, Pesti Miklós, Zsigmond Ágnes* és *dr. Rákos István*. A városi KISZ Bizottságba jelölendő két képviselő: *dr. Rákos István* és *Lacsán István*.

MILASSIN LÁSZLÓ

TIPOLEXIKON (Hegyi Füstös László betűkarikatúrái)

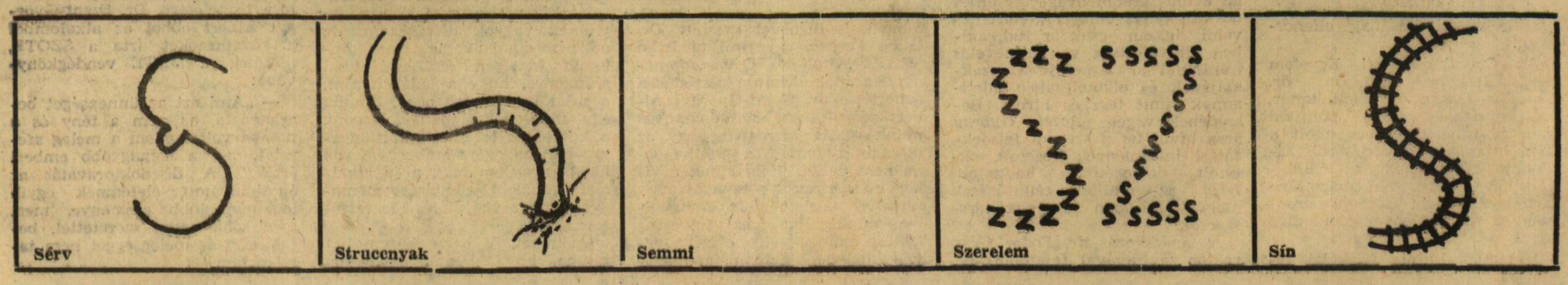

Az EFT-ről

Lapzárta után (október 15—17 között) Szegeden, a JATE KISZ-klubjában tartotta ülését a KISZ Központi Bizottságának Egyetemi és Főiskolai Tanácsa. Ebből az alkalomból beszélgettünk az EFT feladatairól és tevékenységéről *Barabás János*sal, a KISZ KB osztályvezetőjével.

A KISZ VIII. kongresszusának határozata értelmében 1972 májusában újjáalakult az egyetemi és főiskolás réteg munkáját segítő és összefogó tanácsban — mint Barabás János elmondta — a területi tagoltságot és az intézménytípusokat tükrözve és képviselve 59 tag tevékenykedik. A munka színterét az évente négyszer tartott plenális tanácsülés mellett az egyetemi-főiskolai KISZ-munka valamennyi területét átfogó tíz munkabizottság alkotja. Ezekben a tanács tagjain kívül a felsőoktatási intézmények javaslata alapján az ország különböző egyetemeiről és főiskoláiról 157 aktivista tevékenykedik.

— *Mit tekintett a tanács eddigi munkája során a legfontosabbnak?*

— Azt, hogy az egyetemi, főiskolai KISZ-szervezeteknek megpróbáljunk minél hasznosabb útmutatókat adni munkájuk végzéséhez. Összegyűjtöttük a KISZ-munka egy-egy területén az egyes felsőoktatási intézményekben kialakított legjobb, leghatékonyabb módszereket, azzal a céllal, hogy azt valamennyi intézmény megismerje, és lehetőségeinek figyelembevételével alkalmazza. A tapasztalatok összegyűjtése és közreadása érdekében módszertani útmutatókat készítettünk — többek között például az eszmei-politikai nevelőmunkához; a vezetőképzéshez; a tájékoztató és tájékozódó munkához; a hazafias és internacionalista nevelőmunkához; az ünnepségek, rendezvények szervezéséhez; az érdekvédelmi munkához; a társadalmi-közéleti tevékenység szervezéséhez; a tömegsportmunkához; az építőtábori tevékenységhez; a nemzetközi kapcsolatokhoz és a többi ifjúsági réteggel való kapcsolat kialakításához. A tapasztalatok összegyűjtését követően az anyagokat megvitatjuk és ennek alapján a KISZ IX. kongresszusáig a tanács végleges útmutatókat fog kiadni. A tanács eddig két felhívással fordult az egyetemistákhoz, az „Egyetemisták a szakmunkásképzésért" és az „Egyetemisták a falu közművelődéséért" címmel.

— *Az útmutatók mellett ad-e, és milyen helyszíni, személyes segítséget ad az EFT az egyetemi, főiskolai KISZ-szervezeteknek?*

— Célkitűzéseink között szerepel az, hogy a jövőben minél több személyes, helyszíni segítséget próbáljunk adni. Arra törekszünk, hogy a tanács tisztségviselőin kívül annak minden tagja jobban ismerje meg a helyszínen az egyetemi, főiskolai KISZ-szervezetek tevékenységét és személyes segítségével vegyen részt abban. Ennek érdekében például a tanács üléseit lehetőség szerint más-más intézményben tartjuk, a tanács tagjai ismereteinek bővítése céljából.

— *A tanács és a munkabizottságok tagjai terveznek-e, adnak-e valamilyen közvetlen segítséget a KISZ-alapszervezetek reszortfelelőseinek?*

— Tudjuk, hogy ezen a téren még nagyon sok tennivalónk van. Szeretnénk azt megvalósítani, hogy a reszortfelelősöket időről-időre vezetésképzésre hívjuk össze. A megyei egyetemi és főiskolai tanácsoknak is nagyobb fontosságot kellene tulajdonítaniuk az ilyen reszortos továbbképzéseknek. A vezetőképzés terén egyébként elég sok feladatot kell még elvégeznünk. Az aktuális feladatokra való felkészítés mellett tudatos továbbképzésre is szükség van. Nagyobb szerepet kellene kapnia a személyes vezetőképzésnek, annak, hogy a tapasztaltabb reszortfelelősök együtt dolgozzanak, munkamódszereiket átadva, a funkciójukat majdan átvevő aktivistákkal. A vezetőképzésben jobban támaszkodnia kellene az önképzésre és (nem feledkezve meg arról, hogy az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat gondozásában egyre több színvonalas, a KISZ-munkát segítő kiadvány jelenik meg.) Feltétlenül több aktivitást, segítséget várunk a marxista tanszékek oktatóitól, a közvetlen politikai, erkölcsi nevelőmunkában, a vezetőképzésben. Politikailag aktív KISZ-vezetőink és KISZ-tagjaink ideológiai felkészültségének javításához, markánsabb, határozottabb kiállású egyéniségekké formálásához a pártszervezetek és valamennyi párttag oktató hatékonyabb támogatását várjuk.

— *Milyen témával foglalkozik az Országos Egyetemi és Főiskolai Tanács a szegedi ülésen?*

— Elsősorban az egyetemi-főiskolai KISZ-szervezetek szakmai-tanulmányi munkát segítő tevékenységével. Ezzel kapcsolatosan például a tanszéki képviselet problémáival, a diákköri mozgalom továbbfejlesztésével, a hátrányos helyzetből jövő, egyetemre, főiskolára felvett hallgatóknak a felsőoktatási intézményben való segítésével, a 0-évfolyamosokkal való törődéssel. Szó lesz az egyetemi-főiskolai KISZ-szervezetek társadalmi-közéleti tevékenységéről, a nemzetközi ifjúsági- és diákmozgalom helyzetéről, a VIT diákprogramjainak tapasztalatairól és az egyetemi-főiskolai KISZ-választások tapasztalatairól is.

(Lapunk következő számában részletesen beszámolunk a szegedi tanácsülésen végzett munkáról).

Vecsernyés Judit, Rakonczai Sándor, Kiss József III. éves fizikusok a hosszúhegyi állami gazdaság szőlészetében (Fotó: Sánta I.)

Szőlőhegy a „szőlőhegyen" (Sánta Imre felvétele)

Társadalmi munkákról jelentjük

Főiskola

Október 6-án láthattuk először teljes pompájában az új főiskolai pinceklubbot, melynek felépítéséhez két napos társadalmi munkával járultunk hozzá.

A munkaalkalmak felmérését már szept. 6-án elkezdték a társadalmi munka felelősök. A lehetőségek közül az alapszervezetek választottak, s így szeptember 30-án és október 1-én 7 helyen, több mint ezer hallgató almát, szőlőt szüretelt, paprikát szedett és a Konzervgyárban segédkezett a munkálatokban.

Korábban a társadalmi munkából származó bevétel 20 %-át a KISZ VB pénztárába kellett befizetni, a többit az alapszervezeti rendezvények, jutalmazások céljaira használták fel. Az idén minden fillér a klub preszszó részének felszereléséhez kellett. A szervezési hibák sajnos most sem maradtak el, ezúttal azonban főleg a termelőszövetkezetek részéről. (Nem kaptunk elég ládát, nem volt, aki a hallgatókat irányította volna.)

A munkafegyelem általában megfelelő volt, ha pedig mégis akadt valahol némi kilengés, ott az alapszervezeti vezetőség reméljük megtalálta a megfelelő intézkedéseket.

Azt hiszem sokunk számára emlékezetes marad azonban, amikor hétfőn, igazán lelkesen vártuk a buszt, amely a várva várt szőlőszüret színhelyére szállított volna minket. A busz nem jött, a csoport morgott, a tanár mentegetődzött (ma sem tudjuk ki hibája volt ez a bonyodalom) aztán abban maradtunk, hogy csütörtökön 2-től 10-ig elmegyünk inkább a „Konzervbe". (Másnap holtfáradtan a suliba.)

Az az igazság, hogy amikor tényleg ilyen — mindenki által hasznosnak ítélt és lelkesen vállalt munkáról van szó nem éri meg effajta gikszerekkel rontani a hangulatot és az oly ritka kincsnek számító aktivitás értékét.

HORVÁTH ÁGNES — KURCZ KLÁRA

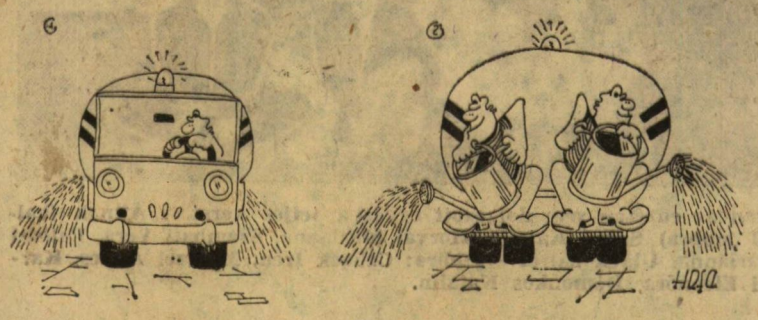

Társadalmi munkán a Köztisztasági Hivatalnál (Hevesi Ferenc karikatúrája)

SZOTE

Az orvosegyetem hallgatói alaposan kivették részüket az őszi társadalmi munkákból. A sportpálya építésén közel 200 hallgató tevékenykedett. Munkájuk eredményeként készen áll a futball pálya, amelyen tavasszal már mérkőzéseket is játszhatnak. A kézi- és teniszpályák salakborítást kaptak. Itt még a hengerelés várat magára, de előreláthatóan még ebben az évben erre is sor kerül.

Az óvoda építkezésénél az évfolyamok egyhetes „inspekciót" tartottak. Egy-egy évfolyamról naponta 5-6 hallgató segített a szakmunkásoknak. A termelőszövetkezetekben is gyakori „vendégmunkások" voltak az elmúlt hetekben a SZOTE-sok. Kunszálláson 59 IV. éves orvostanhallgató, míg Zákányszéken 40 II. éves, és 80 III. éves gyógyszerészhallgató vette ki részét a szüreti munkálatokból. 80 IV. éves gyógyszerészhallgató Szatymazon, ugyanennyi I. éves gyógyszerészhallgató pedig Deszken, a paprikaszedésnél segédkezett a termelőszövetkezet tagjainak. Az I. éves orvostanhallgatók közül harmincan a pusztaszeri ásatásoknál tevékenykedtek. A fogászok — mintegy húszan — a Konzervgyárban szaporították a társadalmi munka óráik számát. Végül, de nem utolsósorban az arab diákok tevékenységéről is szót kell ejtenünk. Az arab diákszövetség szegedi csoportjának szervezésében 30 hallgató Szatymazon, a szüreti munkálatoknál segédkezett.

JATE

A tudományegyetem és a Bácsalmási Állami Gazdaság között létrejött szerződés értelmében szeptember 24-től október 6-ig négy csoportban összesen mintegy 450-en utaztak el a Bölcsészettudományi Karról társadalmi munkára. Néhány tucat hallgató ezidőtájt a Móra Ferenc Múzeum pusztaszeri ásatásán segédkezett. A MÁV által biztosított 50 százalékos utazási kedvezmény igénybevételével kora reggel ültek vonatra. A bácsalmási vasútállomáson már várták rájuk az állami gazdaság autóbuszai.

A Braun Éva önkéntes KISZ építőtáborba vitték őket. A rájuk váró reggeli elfogyasztása után valamennyien munkához láttak. Ki az almafák alá, ki pedig a napraforgó táblákhoz indult. Ez utóbbiakat teherautó szállította ki csípős reggeli hidegben a messzebb levő munkaterületre. Az almaszüretet végzők épp úgy, mint az elmaradt napraforgótányérok begyűjtésével, illetve csépeltetésével foglalkozók némi fizetségben is részesültek. Az előbbieknek ládánként(átlagban tízet szedtek tele naponta) 4 forintot számoltak el, míg az utóbbiak, bizonyára a nehezebb munkafeladat figyelembevételével, valamivel jobb bérezésben, óránként 8 forint, részesültek. Fél 7-kor láttak hozzá a reggelihez, és 7-kor már rendszerint elkezdték a munkát. Az állami gazdaság arról is gondoskodott, nehogy a délelőtt folyamán túlságosan megéhezzenek: terepjáró gépkocsival hozták ki a tízórait.

Az almafáknál dolgozó lánybrigádok nem tétlenkedtek, néhányan még főleg az apróbb termetűek, vagy azok akik egyébként sem tartoznak a nehézsúlyúak kategóriájába, még a legmagasabb és legvékonyabb ágakra is felmerészkedtek egy-egy csábítóan mosolygó almáért: mai Évák! Ők a gazdaság ebédlőjében, a napraforgósok pedig a tábla melletti tanya késő őszi füvében fogyasztották el az ebédet. A fizikai munka valamennyiök számára meghozta a jó étvágyat. Fél 4-ig dolgoztak azok, akik a tábortól távolabbi munkahelyre kerültek, 4-kor már valamennyien a szálláshelyen voltak. A munka után sajnos nem mindenkinek jutott a civilizáció ama hasznos áldásából, hogy melegvizes zuhanyozó alatt moshassa le magáról a napi port és izzadságot. Így néhányan duzzogva, mások viszont vidám hetykeséggel tisztálkodtak a hideg vízben. Valamivel kevesebben „viselték el" az őszi hidegek elől a szobákba menekülő mezei poloskákat és a levegőben kóválygó, kábult őszi legyeket. A délután 6-kor kezdődő vacsora minőségével és menynyiségével, azt hiszem, valamennyien elégedettek lehettek.

A napközbeni jókedvű munka után estefelé tévé-nézésre, olvasásra, magnóhallgatásra, táncra, vagy közös éneklésre teremtettek maguknak lehetőséget. Az egyik csoport például egy gitárból, szájharmonikából és furulyából álló alkalmi zenekart szervezett magának és a velük éneklő társaságnak kitűnő szórakozást.

A három napig tartó társadalmi munkának amellett, hogy a termésbetakarítás gondjain valamennyire segített, az a kétségtelen eredménye is megvolt, hogy változtatott a köztük fennálló, jobbára egyoldalú ismeretségen, s munka közben, vagy éppenséggel utána, valamennyien közelebb kerültek egymáshoz.

T—Y.

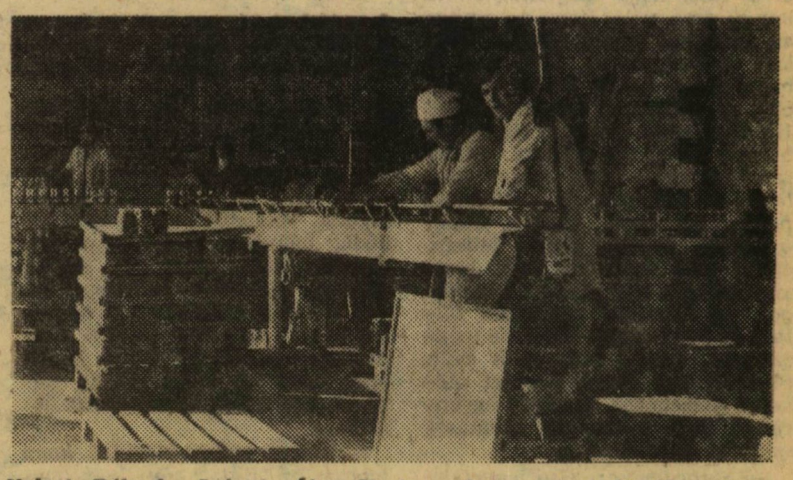

Valach Béla és Iványi Ákos V. éves fogorvostanhallgatók a konzervgyári futószalag mellett (Fotó: Muity György)

AMATŐR JELSZÓVAL

A Szegedi Orvostudományi Egyetem Szakszervezeti Tanácsa példamutatóan támogatja a tömegsportot. *A Szegedi Lendület SE* szakosztályai közül a tollaslabda, az asztalitenisz, a férfi és női röp- és kézilabda, valamint a férfi kosárlabda csapatok a városi illetve megyei bajnokságokban szerepelnek. A női kosárlabda együttes jelenti a minőséget az egyesületen belül, hiszen a lányok a nemzeti bajnokság harmadik vonalában küzdenek a pontokért. A tabellán elfoglalt negyedik hely, egy-két meglepő eredmény és nem utolsósorban a lányokban rejlő képességek arra engednek következtetni, hogy ha egy kicsit is „odafigyelnének", akkor a bajnoki cím sem lenne elérhetetlen a számukra. Az őszi forduló első találkozóján az állovas Szolnoki MÁV otthonában kétpontos győzelmet arattak az orvosegyetemiek.

— Két edzésbe sűrítettük az alapozás és a formábahozás programját — mondta nevetve *dr. Hidvégi Zsófia* a csapat kapitánya. — Ilyen előzmények után a hozzánk képest profi feltételekkel rendelkező listavezető ellen végig vezetve nyertünk úgy, hogy a második félidőben nyolc pontos vezetés birtokában *Gömöri István* edző a cserejátékosoknak is játékalkalmat biztosított.

— Igen, kénytelen voltam kockáztatni — kapcsolódott a beszélgetésbe a fiatal edző — mert láttam, hogy a kezdő ötösünk „kifújt". Sajnos, a folytatás nem a legjobban sikerült, mert a Kecskeméti Sportiskola ellenében egypontos vereséggel hagytuk el a játékteret és most a Törökszentmiklósi Barnevál elleni mérkőzés előtt sincs okom derűlátásra.

Csütörtökön este a Törökszentmiklós elleni bajnoki előtt beszélgettünk a Lendület SE múltjáról, jelenéről és egy kicsit a jövő lehetőségeivel is számot vetettünk. Az 1970-ben alakult női kosárlabda szakosztály tagjai két évig a megyei bajnokságban gyűjtötték a tapasztalatot. 1972-ben bajnokként jutottak a hazai kosárlabdázás harmadik vonalába, ahol a legjobbaknak is egyenrangú ellenfeleik. A *dr. Hidvégi Zsófia, Suhai Katalin, Török Magdolna, Lájer Márta, Merczel Ágnes, Kovács Ildikó, Horvai Marianna, Karsai Eleonóra, Szombati Vera, Palotai Marianna, Domonkos Katalin, Czövek Irén* alkotta törzsgárda tagjai, valamennyien tehetséges kosarasok, csakhát egyetemi hallgatókról, végzett orvosokról lévén szó, a kosárlabda harmadrendű fontosságú életükben. És ez így is van rendjén!

Szabó Ilona a SZOTE tömegsport szervezője és vezetője is hasonló szellemben nyilatkozott.

— A Szegedi Lendület tömegsport egyesület. Célja, hogy a SZOTE hallgatóinak és dolgozóinak rendszeres sportolási lehetőséget biztosítson. Hogy milyen körülmények között? Nos, ez már elsősorban városi probléma. A teremhiány miatt 7-800 forintba kerül egy-egy hazai mérkőzés megrendezése. Ki lehet számítani, hogy az évi néhány ezer forintos költségvetésből mire jut még ezenkívül.

Ottjártunkkor csinos mezbe és ugyanolyan melegítőbe öltözött lányok vettek részt az edzésen. A tornacipők dolgában már kevésbé ilyen kedvező a helyzet, node aki szereti választott sportját, az 40 forintot igazán áldozhat ilyen célra. A krónikusan rossz teremhelyzetről már szóltunk. Szaporítja a gondokat az Apáthy István kollégiumban folyó felújítási munkálat, amely természetesen a tornatermet sem „kíméli". A piszkos, szűk helyiségben vastagon áll a por. Az edzések gyakorlatanyagát a körülményekhez kell idomítani, így azután a hasizom és egyéb gimnasztikai gyakorlatok egy jóideig még hiányozni fognak az edzési repertoárból.

Epilógusként még csak annyit: a szakosztályban 15—16 lány jut rendszeres sportolási lehetőséghez. Az NB III-as bajnokság felkészülési, utazási, anyagi követelményei szinkronban vannak az együttes adottságaival. A nyugodt versenyzés feltételei biztosítottak és ha valahol, úgy ennél a csapatnál igaz az a helytelenül Coubertin bárónak tulajdonított mondás: Nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos...

THÉKES ISTVÁN

Ezen az edzésen sem dolgozott együtt a teljes keret... Állnak (balról jobbra) Suhai Katalin, Horvai Marianna, Szombati Vera, Palotai Marianna. Ülnek balról— jobbra: Czövek Irén, Merczel Ágnes, Karsai Eleonóra, Domonkos Katalin.

SAKK

A Petrosjan–Portisch mérkőzés elé

Eldőlt a nagy küzdelem, tudjuk, ki az a 8 nagymester, akinek még joga van kezét a világbajnok babérai felé nyújtani. Megejtették az első forduló sorsolását is: Spasskij—Byrne, Petrosjan—Portisch, Mecking—Korcsnoj és Polugajevskij—Karpov párok küzdenek a továbbjutásért. Nem valószínű, hogy a félelmetes játékerejű Petrosjan ujjongott a boldogságtól, amikor megtudta, hogy Portisch legyőzése árán juthat a legjobb négy közé. Az örmény exvilágbajnoknak eddig nem sok szerencséje volt éllovasunk ellen. Legyőzni még egyszer sem tudta, volt egy csomó döntetlenük — mindketten nagyon óvatos játékosok —, négy alkalommal azonban a magyar nagymester állt fel győztesen az asztaltól. Először 1961-ben Bledben győzött Portisch, de ekkor Petrosjan még csak világbajnokjelölt volt. Három alkalommal azonban a világbajnok Petrosjan nyújtott legyőzöttként kezet a magyar sakkozónak: 1965-ben Belgrádban, 1966-ban Santa Monica-ban és 1967-ben Moszkvában. A statisztika tehát a mi versenyzőnknek kedvez, anélkül azonban, hogy elbizakodottságra okunk lenne. Portisch mellett szól fiatalabb kora, eddigi pozitív mérlege, Petrosjan mellett, hogy lényegesen erősebb a párosmérkőzéseken, mint a versenyeken. Jósolni nem lehet, csak reménykedni, s ez a remény — különösen, ha tekintetbe vesszük Portisch igen nívós, kezdeményező játékát Portorosban — nem alaptalan. Csak egyet merünk megjósolni: hosszú mérkőzés lesz.

A másik három párnál Spaskij, Korcsnoj és Karpov továbbjutását tippeljük.

Önmagunk biztatására nézzük meg Portisch utolsó — de remélhetőleg nem legutolsó — győzelmét Petrosjan ellen.

Portisch—Petrosjan. Moszkva 1967. 1. d4, d5 2. c4, c6 3. cd:, cd: 4. Hc3, Hf6 5. Hf3, Hc6 6. Ff4, e6 7. e3, Fd6 8. Fg3, 0—0 9. Fd3, Be8 (A látszólag remis csereváltozatnál Botvinnik figyelmezteti elemzésben sötétet, hogy a tempóelőny világos részére gyakran döntő lehet.) **10. He5, Fe5: 11. de:, Hd7 12. f4, Vb6?!** (Túléles, de valószínű, hogy a világbajnok törleszteni akart. Így gyalogost nyer, de annak megvan az ára.) **13. 0—0, Ve3: 14. Kh1, Vb6 15. Vh5, Hf8 16. Bf3, Hg6 17. Ff2! Vd8** (Tovább „falatozni" már éltveszélyes: Vb2:? 18. Bb1, Vc3: 19. Bh3, Kf8 20. Vh7: Hf4: 21. Fh4! után a matt védhetetlen) **18. Hb5, Hce7 19. Hd6** (Steinitz hajdani világbajnok mondta, hogy ha egy huszárt zavartalanul elhelyezhet d6-ra, elmehet aludni, a játszma magától megnyerődik. Ez persze túlzás, de az nem, hogy ez a fényesen elhelyezett huszár és a nagy támadás megérte a gyalogáldozatot.) **19. ..., Fd7 20. Fh4!** (Portisch az objektív: nem üti le az áldozatul odakínált bástyát, inkább a támadást fokozza. Most Ff6! és Fg7: ellen nincs védelem.) **20. ...Vb6 21. Bh3, h6 22. Ff6!!, Vb2: 23. Bf1, Hf5 24. Ff5:** és sötét feladta, a matt nem védhető.

TANULJ KOMBINÁLNI!

PETRUSIN—VLASOV

Szovjetunió, 1970.

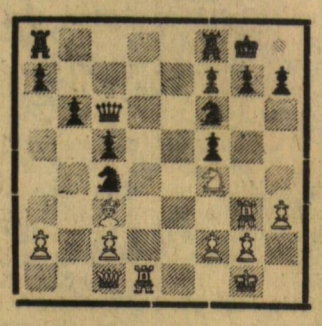

Világos: Kg1, Vc1, Bd1, Bg3, Fc3, Hf4,
gy: a2, c2, f2, g2, h3, (11)

Sötét: Kg8, Vc6, Ba8, Bf8, Ff5, Hc4, Hf6,
gy: a7, b6, c5, f7, g7, h7 (13)

Világos tisztet áldozott ezért a támadásért, s szépen fejezte be a játszmát győzelemmel. Fejezzük be mi is!

Megfejtés az előző számból: Mihaljcsisin—Benkő 1. Hf6! Kf8 (1. ..., Ff6: 2. Vg6: Fg7 3. Hf5 mattra visz) **2. Hg6: fg: 3. Hh7, Ke7 4. Vg6, Vc5 5. Ve6 matt.**

DR. MOSONYI KÁLMÁN

„Hamlet és az egészség"

A város és az egyetem neves vendégét, *Szent-Györgyi Albert* professzort nagy szeretettel fogadták volt munkatársai, tanítványai és jóhangulatban idézték föl a díszdoktoravatás utáni fogadáson a régi eseményeket. A központi épület előtt lelkes fogadtatásban részesült, nagy érdeklődéssel és tisztelettel várták őt a JATE KISZ-klubjában is ahova az orvosegyetem KISZ-bizottsága hívta meg, hogy találkozzon az egyetemistákkal. A klub nagytermében *Szilágyi Margit*, volt hallgató, a Szegedi Egyetemi Ifjúság volt tagja köszöntötte tudós tanítóját. A fiatalok nevében *Jancsó Judit* (a SZOTE részéről) és *Kiss Anna* (a JATE képviseletében) virággal köszöntötte a klub kedves vendégét. Az orvosegyetemi szimfonikus zenekar magyar verbunkosokat adott elő, majd az Egyetemi Színpad bemutatta a Petőfi Rockot. A vendég tisztelatére rendezett műsor után beszélgetés kezdődött. A következőkben ebből idézünk.

— *A professzor úrnak jelentős szerepe volt abban, hogy 1941-ben itt az egyetemisták előadták a Hamlet-et. Szeretnénk, ha visszaemlékezve erről az előadásról szólna néhány szót!*

— Alapfelfogásom — mondta a professzor —, hogy az agy nem arra való, hogy adatokat tároljon. Egész életemben küzdöttem a téveszme ellen, hogy a könyv arra való, hogy megtanuljuk. A könyv arra való, hogy az ember az adatokat abban tárolja. Élni kell a tudományt, élni kell a művészetet. Hogy lehet például élni a művészet megtanulását? Ha nem csak olvassa, Hamletet, hanem éli is és eljátsza. Hiába tanulom meg, hogy mikor született és halt meg és hol Shakespeare, ha nem tudom átélni a művét. Amikor rektor lettem, egyik első teendőm volt, hogy alapítottunk egy színész társaságot. Én atyailag mellettük álltam és igyekeztem mindent megszerezni, amire szükségük volt. Sikerült egy olyan Hamlet előadást összehozni, amelyik egyenrangú volt bármelyik hivatásos színházi alkotással...

— *Szegeden az első egyetemi klubot itt a központi épületben Ön szervezte meg. Emlékezni tetszene-e arra, hogy milyen volt az egyetemi ifjúság otthona?*

A professzor ezt válaszolta: Mint pedagógusnak, alapelvem, hogy jól dolgozni csak akkor lehet, ha az ember tud jót mulatni is. Nem lehet csak dolgozni, pihenni is kell. Akkor az egyetemi ifjúság élete nagyon sivár volt. Az egyetem nem vett tudomást arról, hogy az ifjúság emberekből áll és neki csak tömeg volt, akinek a fejébe kellet verni a tudást. Az egyetemi termen kívül nem volt számukra semmi hely. Én próbáltam egy vonzó és kellemes otthont teremteni. Itt a második emeleten a sarokszoba nagyon szép szoba volt, az lett egyik helyiségünk, mellette egy kisebb, az pedig bár lett. Nagy súlyt helyeztem arra, hogy ne legyen szürke, hivatalos helyiség. Az ital tej volt leginkább. Erkölcsileg senkit sem tett tönkre. Rettenetes támadások érték a fejem, hogy én éjjeli klubot csinálok, egy sötét, erkölcstelen helyet...

— *Tessék szíves elárulni, hogy tetszik csinálni, hogy ilyen magas életkorban is ilyen életerővel rendelkezik. Mi az életbeosztása? Hogy lehet ezt utánozni?*

— Először, engem a munka éltet — válaszolta Szent-Györgyi Albert. Dolgozni kell. Ami az embert érdekli. Úgyhogy én még máma sem érek rá meghalni. Persze aztán az ember a porhüvelyére kell hogy vigyázzon. Először nem szabad nagyon sokat enni. Ez az egyik nagy veszély, a sokat evés. Több ember hal meg, legalábbis ahol én lakom, a sok evéstől, mint az éhségtől. Nem kell inni, vagy nagyon mérsékelten. Az alkohol jó dolog, de nagyon mérsékelve. A dohányzás az egészen rossz, különösen a cigarettázás! Aztán egészségesen mozogni! Nem a versenyzés a fontos, hanem jó egészségben mozogni állandóan. Én nyáron mindennap kétszer-háromszor úszok a tengerben. Egy félszigeten lakom, és azt körülúszom. Gyalog megyek a laboratóriumba mindig. Nagyon szép séta. A testnek megvannak a maga követelményei. Azt nem lehet letagadni tőle. Nem éjszakázni sokat!

A beszélgetés végén Szent-Györgyi Albert jókívánságait fejezte ki a mai szegedi egyetemistáknak.

—Cs—

Szent-Györgyi Albert a következőket írta a Klub vendégkönyvébe:

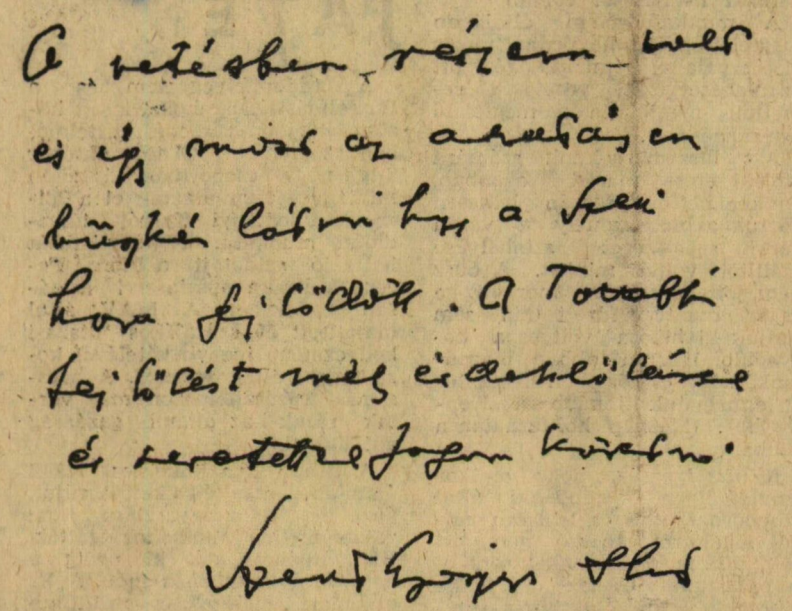

A vetésben részem volt és így most az aratáson büszkén látom, hogy a SZEI hova fejlődött. A további fejlődést mély érdeklődéssel és szeretettel fogom követni. Szent-Györgyi Albert

Világtakarékosság— ifjúsági takarékbetét

A világ takarékpénztárai 1924-ben Milánóban tartott értekezletükön elhatározták, hogy minden év októberének utolsó munkanapján megrendezik a Világtakarékosság Napját. Magyarországon is ezen a napon — immár kilencedik esztendeje — a sajtóban, rádióban, televízióban több szó esik takarékosságról, a Takarékpénztár tevékenységéről. A takarékpénztár, a takarékszövetkezetek és a posták ünnepi ügyfélszolgálatot tartanak, és ezen a napon a társadalmi és tömegszervezetek bevonásával összegezik a lakosság takarékoskodásának eredményeit.

A Világtakarékosság Napja tehát jó alkalom arra, hogy tájékoztassuk olvasóinkat a lakosság betétállományának alakulásáról. Ugyanakkor lehetőséget kínál arra is, hogy az összesített adatok segítségével a társadalom széles rétegének — köztük hallgatóink — figyelmét felhívjuk a takarékosság jelentőségére és hasznosságára.

A takarékoskodás országos eredményei jelzik, hogy az életszínvonal és a népgazdaság helyzete pozitívan alakul hazánkban. E kijelentés erősítésére álljon itt egy-két fontosabb adat, mutató, szűkebb pátriánk, Csongrád megye takarékbetét állományának alakulását illetően. Megyénkben az egy főre eső átlag betét érték országos viszonylatban a legmagasabb: 6008 forint, 37 százalékkal magasabb a többi 18 megye átlagánál. Összehasonlításként, a vidéki átlag: 4480 forint, míg az országos átlag: 5600 forint. A megyei takarékpénztári egységek könyvesbetét befizetési forgalma: 857 millió forint évente. A lakosság birtokában 170 ezer db. betétkönyv van, ami azt jelenti, hogy a családok mindegyike rendelkezik betétkönyvvel. Helytelen lenne azonban a fenti adatokból azt a következtetést levonni, hogy a takarékosság gondolatának további népszerűsítésére nem kell újabb erőfeszítéseket tennünk. Folyamatos feladat ez, amelyhez a VTN koncentrált lehetőséget biztosít. Az Országos Takarékpénztár a legkülönbözőbb betét elhelyezési formákat kínálja fiatalnak és időseknek egyaránt. Gondolunk itt a kamatozó, a nyeremény- és gépkocsi-nyeremény betétkönyvre, vagy akár a 14—30 évesek *takarékossági formájára az ifjúsági takarékbetétre*. Megyénkben ötezren rendelkeznek ifjúsági betétkönyvvel, amelynek összértéke: 21 millió 600 ezer forintot tesz ki. Az ifjúsági betéttel rendelkezők öt éven keresztül havonta 100, 200, 300 vagy 400 forint befizetésére vállalnak kötelezettséget. Ennek fejében az OTP évi 5 százalékos kamatot, illetve az öt év elteltével 1 százalékos prémiumot fizet ki. További kedvezmény az úgynevezett különkölcsön. A havonta rendszeresen befizetett különböző címleteknek megfelelően a következő kedvezmények élvezhetők: a 100 forintos betéttel rendelkező tag 7000 forint, a 200, 300, 400 forintos betéttel rendelkezők 14 ezer 18 ezer illetve 22 ezer forintnyi különkölcsönt kaphatnak havi befizetésük értékétől függően. A lakásvásárlás esetén az OTP előnyben részesíti az ifjúsági takarékbetétkönyvvel rendelkező ügyfeleit. Megyénkben már vannak olyan városok, ahol megoldott a lakásbiztosítás az ötéves idő eltelte után.

A takarékpénztár ezenkívül sokrétű hitelezési tevékenységet is folytat. Elsősorban saját otthon megteremtésével segíti kölcsönnel azokat, akik a szükséges készpénzt takarékosság útján előteremtik, de igen sokan veszik igénybe az áruvásárlásra és egyéb célokra rendszeresített kölcsönöket is. Bízunk benne, hogy a Világtakarékossági Nap tovább szélesíti a jól gazdálkodó takarékos emberek táborát.

SZEGEDI
Egyetem

A József Attila Tudományegyetem, a Szegedi Orvostudományi Egyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola lapja. Megjelenik havonta kétszer. Felelős szerkesztő: Szabó Magdolna. Szerkesztőség: 6720. Szeged, Dugonics tér 12. Telefon: 15-198. Kiadásért felel: Kovács László, a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat igazgatója. Kiadóhivatal: 6740. Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. Telefon: 13-500. A lapot az intézmények pártbizottságai terjesztik. Ára: 1 forint. Előfizetés egy évre 19 forint. Szegedi Nyomda.